

Turun ammatillisen koulutuksen ja yleissivistävän koulutuksen järjestämisen selvittämiseksi asetetun työryhmän raportti

9.5.2025

Sisällys

1 Työryhmän toimeksianto ja työskentely	3
2 Tausta.....	6
2.2. Koulutuksen järjestäjä päättää käytännöistä	7
2.3. Rahoituksesta vastaavat valtio ja kunnat yhdessä	7
2.4. Järjestämislupa	10
3 Seudullinen tilanne	11
3.1. Turun kaupunkikonserniin kuuluvat ammatillisen koulutuksen järjestäjät.....	11
3.2. Muut ammatillisen koulutuksen järjestäjät	12
4 Työelämäyhteydet ja koulutuksen ennakointi	13
5 Maahanmuuttajien koulutus.....	14
6 Tilat ja investoinnit.....	15
7 Henkilöstö ja tukipalvelut.....	15
8 Ruotsinkielisen koulutuksen asema.....	17
9 Opistotoiminnan ja Turun kesäyliopiston tilanne	21
10 Musiikin taiteen perusopetuksen tilanne	22
11 Suurten kaupunkien linjaukset	23
12 Työryhmän yhteenveto	24

1 Työryhmän toimeksianto ja työskentely

Turussa on pitkään pohdittu ammatillisen koulutuksen uudelleenjärjestelyjä. Myös opetus- ja kulttuuriministeriö on kannustanut koulutuksen järjestäjiä uudistamaan ja tehostamaan toimintaansa. Asia on nyt entistä ajankohtaisempi, koska työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien tehtäväksi vuoden 2025 alusta lukien. Ammatillinen koulutus on jo aiemmin ollut selkeästi kasvatus- ja opetuspalveluiden ja toisaalta elinvoimapalveluiden rajapinnassa ja merkittäväällä tavalla tukemassa työvoiman saatavuutta eri alueilla.

Turussa on aiempina vuosina uudistettu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen palveluverkkoja. Jopa korkeakoulut ovat tarkastelleet omia järjestämistapojaan. Ammatillisen koulutuksen järjestämistä on tarkasteltu lähes 30 vuotta sitten, jolloin käynnistyi prosessi nykyisen Turun ammatti-instituutin ja Turun ammattikorkeakoulun perustamiseksi.

Turun kaupunki on itse ammatillisen koulutuksen järjestäjä. Toimijana on Turun ammatti-instituutti, joka on yksi suurimpia ammatillisia kouluttajia Suomessa sekä suurin yksittäinen toimija Varsinais-Suomessa. Tämän lisäksi kaupunkikonserniin kuuluvat Turun Aikuiskoulutussäätiö ja Turun konservatorio Oy. Edelleen Turussa toimii kaupungin ja Turun Aikuiskoulutussäätiön omistama Turun TAITO-Koulutus Oy, jonka tehtävänä on kotoutumista edistävän koulutuksen ja muun lähinnä aikuisille suunnatun koulutuksen järjestäminen. Turussa on käynnissä merkittävä ammatillisen koulutuksen palveluverkon uudistamistyö, jonka ensimmäinen vaihe on Taito-kampuksen valmistuminen kesällä 2028.

Turun kaupunki tilasi keväällä 2024 FCG:ltä selvityksen siitä, mitä etua tai haittaa olisi Turun kaupunkikonsernin määräysvallassa olevien ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten yhdistämisestä. FCG:n selvityksessä suositeltiin järjestäjäverkon kokoamista. Järjestäjäverkon kokoamista selvittämään tulisi asettaa työryhmä, ja työryhmän ensisijaisena selvityskohteena tulisi olla sellaisen yhtiömuotoisen toimijan perustaminen, johon edellä kuvatut neljä toimijaa voitaisiin koota. Tärkeää olisi myös selvittää, miten konserniohjaus toteutetaan, jotta kaupungin asettamat koulutus-, työvoima- ja elinkeinopoliittiset päämäärät voidaan omistajaohjauksen näkökulmasta saavuttaa. FCG:n selvitys on liitteenä 1.

Järjestäjäverkon kokoamista ovat aiemmin suosittaneet opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Varsinais-Suomen liitto.

Uudistamistyöllä haetaan seuraavia asioita:

- korkealaatuisen ja vaikuttavan ammatillisen koulutuksen varmistaminen tilanteessa, jossa yleisesti ikäluokat pienenevät, maahanmuutto kasvaa ja työvoimatarpeet muuttuvat ja lisääntyvät, mutta taloudelliset resurssit pienevät
- päällekkäisen hallinnon keventäminen

- keskinäisen kilpailun vähentäminen
- yhteisen markkinoinnin parantaminen
- yhteisen näkyvyyden paraneminen elinkeinoelämään, muihin koulutuksen järjestäjiin ja päätöksentekijöihin myös Helsingin suuntaan

Kaupunginvaltuuston 16.12.2024 § 188 hyväksymien Uuden Turun periaatelinjausten mukaan ammatillisen koulutuksen organisatorinen asema selvitetään kevään 2025 aikana. Alustavan suunnitelman mukaan Turun kaupunki selvittää ja tekee päätökset ammatillisen koulutuksen järjestämismallista 31.5.2025 mennessä. Tämän lisäksi valtuusto linjasi, että yleissivistävän aikuiskoulutuksen asema kaupungin organisaatiossa arvioidaan kevään 2025 aikana. Tämä tarkastelu kytkettiin osaksi työryhmän tehtävää.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on 2023 ja 2024 käsitellyt ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen tilannetta ja tulevaisuutta. Myös linjaukset ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen järjestelyistä tulee ratkaista samassa yhteydessä. Joka tapauksessa perustettavaksi esitetty yhtiö tulisi vastamaan ainakin suomenkielisestä ja englanninkielisestä ammatillisesta koulutuksesta Turussa.

Kaupunginhallitus päätti 2.4.2012 § 163 Turun ammattikorkeakoulun yhtiöittämissuunnitelmasta. Tehty selvitystyö voi toimia referenssinä uudistukseen myös tässä tapauksessa. Lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestämistä on selvitetty useammassa työryhmässä.

Kaupunginhallitus päätti 10.2.2025 § 47 perustaa työryhmän selvittämään Turun ammatillisen koulutuksen ja yleissivistävän koulutuksen järjestämistä. Työryhmän tehtävänä oli selvittää Turun kaupungin oman ammatillisen koulutuksen yhtiöittämistä ja sen vaikutuksia muihin toimijoihin (mahdollinen yhden toimijan malli). Lisäksi työryhmän tuli selvittää mahdollisuus laajentaa yhtiön toimialaa myös yleissivistävään aikuiskoulutukseen sekä arvioida erityisesti kotoutumislain tarkoittaman kieltenopetuksen asema ja sen toteuttamismalli. Edelleen työryhmän tuli arvioida kaupungille vuoden 2025 alusta siirtyneen TE-toiminnan kytkös sekä ammatilliseen koulutukseen että yleissivistävään koulutukseen. Selvitystyössä tuli lisäksi ottaa kantaa ruotsinkielisten palveluiden asemaan tulevaisuudessa.

Kaupunginhallituksen perustamaan työryhmään kuuluivat seuraavat jäsenet:

- puheenjohtaja, Piia Elo, apulaispormestari, Turun kaupunki
- sihteeri, Merja Jokela, kaupunginsihteeri, Turun kaupunki
- Timo Jalonen, kasvatus- ja opetusjohtaja, Turun kaupunki
- Hannu Immonen, palvelualuejohtaja, Turun kaupunki
- Liliane Kjellman, palvelualuejohtaja, Turun kaupunki
- Anna-Karin Tötterman, kasvatus- ja opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston puheenjohtaja, Turun kaupunki
- varapuheenjohtaja, Eija Koskivaara, hallituksen puheenjohtaja, Turun Aikuiskoulutussäätiö
- Tommi Forss, toimitusjohtaja, Turun Aikuiskoulutussäätiö
- Riitta Ekuri, varatoimitusjohtaja, Turun Aikuiskoulutussäätiö
- Juha Rantasaari, hallituksen puheenjohtaja, Turun konservatorio Oy
- Juha Järvinen, rehtori-toimitusjohtaja, Turun konservatorio Oy

- Pasi Lyysaari, vararehtori, Turun konservatorio Oy
- Olli Pietilä, toimitusjohtaja, Turun TAITO-Koulutus Oy

Lisäksi ryhmä kuuli muita asiantuntijoita sekä hankki erillisselvityksiä eri osa-alueista.

Työryhmä on kokoontunut kuusi kertaa ja käsitellyt kokouksissaan seuraavia asioita:

28.2.2025

- ammatillisen koulutuksen järjestelyjä koskevat aiemmat selvitykset
- kaupunginhallituksen toimeksianto

11.3.2025

- ammatillisen koulutuksen tulevaisuuden tavoitteet ja kriittiset kysymykset
- mahdollisen muutoksen keskeiset haasteet
- Turun kaupungin ammatillisen koulutuksen taloustiedot

27.3.2025

- ammatillisen koulutuksen rahoitus
- Turun kaupungin ammatillisen koulutuksen tilinpäätökset 2024
- opistojen toiminta

11.4.2025

- ruotsinkielinen ammatillinen koulutus Turussa
- ammatillisen koulutuksen tilat, henkilöstö ja tietojärjestelmät

29.4.2025

- kotoutumisen edistäminen ja koulutus
- työryhmän yhteenveto ja suositukset

9.5.2025

- työryhmän raportin viimeistely
- ammatillisen koulutuksen järjestelyjä koskevan asian eteneminen

Ammatillisen koulutuksen uudelleenjärjestelyjä on selvitetty Turussa useasti aikaisemmin. Kooste selvityksistä on liitteenä 2.

Liite 1 FCG:n selvitystyö Turun ammatillisen koulutuksen rakennemuutosselvitys - Selvitystyön kooste ja johtopäätökset

Liite 2 Työryhmän selvitystyön historiallinen tausta

2 Tausta

2.1. Lainsäädännöllinen viitekehys

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee ammatilliseen koulutukseen liittyvän lainsäädännön ja valtioneuvoston päätökset sekä ohjaa ja valvoo toimialaa. Työtä ohjaavat mm. hallitusohjelman linjaukset.

Ammatillisen koulutuksen valtakunnallisista tavoitteista, tutkintojen rakenteesta sekä yhteisistä tutkinnon osista ja niiden osa-alueista päättää valtioneuvosto ja tarkemmin tutkinnoista ja niiden laajuudesta opetus- ja kulttuuriministeriö. Koulutuksen järjestämistä varten opetus- ja kulttuuriministeriö antaa ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan ja siihen sisältyvän koulutustehtävän. Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvassa määrätään mm. se, minkälaista koulutusta ja missä laajuudessa koulutuksen järjestäjä voi koulutusta järjestää opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän puitteissa.

Opetushallitus vastaa mm. ammatillisen koulutuksen tutkintojen valtakunnallisista perusteista, joissa määrätään kunkin tutkinnon ammatillisista tutkinnon osista, ammattitaitovaatimuksista ja arviointikriteereistä. Perusteiden käsittelyä sekä ammatillisen koulutuksen suunnittelua ja kehittämistä varten opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa koulutusaloittain asiantuntijoiksi työelämätoimikuntia.

Ammatillisen koulutuksen lakimuutokset

- **Toiminnanohjaus kokeilu, luvat 1.1.2026**
 - Valitaan 40 koulutuksen järjestäjää, vuosille 2026–2033
 - Laajat oikeudet toteuttaa ammatillisia tutkintoja ja myös englannin kielellä
- **Ammatillisen koulutuksen laki oppimisen tuen kokonaisuudesta, 1.8.2026**
 - Opiskelijan oikeus tukeen ja erityisopetukseen
- **Ammatillisen koulutuksen rahoituslain muutokset, 1.1.2026**
 - Perusrahoitus:
 - opiskelijavuodet 70 % → 50 %
 - tutkinnon osat ja tutkinnot 20 % → 30 % (tutkinnon osat 80 % ja tutkinnot 20 %)
 - sijoittuminen 7 % → 18 %

- palautteet 3 % → 2 %
- **Uudet järjestämisluvut 1.1.2026**, joihin rajoitus ei maksuttomuuden piirissä olevien opiskelijoiden opiskelijavuosiin, maksuttomuuden piirissä oleville ei rajoitusta

2.2. Koulutuksen järjestäjä päättää käytännöistä

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät vastaavat järjestämislupansa puitteissa ammatillisen koulutuksen organisoinnista omalla alueellaan, koulutuksen suuntaamisesta alueensa elinkeino- ja työelämän tarpeiden mukaisesti sekä toteutussuunnitelmien sisällöistä Opetushallituksen päättämien tutkinnon perusteiden pohjalta. Järjestäjät päättävät itsenäisesti myös siitä, millaisia oppilaitoksia tai toimipisteitä ne ylläpitävät. Koulutuksen järjestäjien toimintaa ohjataan järjestämislupien ohella mm. lainsäädännössä ja tutkintojen perusteissa asetettujen tavoitteiden kautta.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjänä voi olla esim. kunta, kuntayhtymä, rekisteröity yhteisö tai säätiö. Ruotsinkielisten koulutus järjestetään joko omissa ruotsinkielisissä tai kaksikielisissä oppilaitoksissa.

Kuntien ja kuntayhtymien järjestämän koulutuksen hallintoon sovelletaan kuntalakia. Hallinnosta vastaavien viranhaltijoiden määrästä, lautakuntien ja johtokuntien asettamisesta ja niiden tehtävistä päätetään koulutuksen järjestäjän hyväksymässä hallintosäännössä.

Yksityisoikeudellisten koulutuksen järjestäjien (Turun konservatorio Oy ja Turun Aikuiskoulutussäätiö) toimintaa ohjaavat mm. osakeyhtiölaki ja säätiölaki. Turun kaupungin omistajaohjaus määrittelee kaupunkikonsernin yhteisöjen tavoitteita ja hallintomenettelyä.

Jokaisella oppilaitoksella tulee olla toiminnasta vastaava rehtori. Jokaisella oppilaitoksella on myös opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta, joka käyttää opiskelijoiden puhevaltaa.

2.3. Rahoituksesta vastaavat valtio ja kunnat yhdessä

Valtio ja kunnat rahoittavat yhdessä ammatillisen koulutuksen. Ammatillisen peruskoulutuksen laskennalliset kustannukset ovat valtion talousarvioesityksen mukaan arviolta 2,0 miljardia euroa vuonna 2025. Valtion rahoitusosuus ammatillisen peruskoulutuksen kustannuksiin on vajaa miljardi

euroa ja kuntien rahoitusosuus runsaat miljardi euroa. Valtion ja kuntien rahoitusosuudet ammatilliseen koulutukseen kerätään kuntien ja valtion rahoitusosuuksien lakisääteisessä järjestelmässä.

Ammatillisen koulutuksen järjestämiseen myönnetään rahoitusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää ammatillisen koulutuksen järjestämiseen rahoitusta valtion talousarvion määrärahan ja kuntien rahoitusosuuden rajoissa. Rahoitus jaetaan pääosin laskennallisin perustein. Rahoitus myönnetään suoraan koulutuksen järjestäjille, jotka päättävät sen kohdentamisesta koulutuksen järjestämiseen.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle myönnetään laskennallisesti perusrahoitusta, suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta kunkin rahoitusosuuden euromäärästä se osuus, joka vastaa koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteellista osuutta kyseisen rahoitusosuuden kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista. Koulutuksen järjestäjän osuus perusrahoituksessa perustuu ministeriön koulutuksen järjestäjälle asettamiin tavoitteellisiin opiskelijavuosiin, suoritusrahoituksessa suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osien osaamispisteisiin sekä vaikuttavuusrahoituksessa opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä opiskelija- ja työelämäpalautteeseen. Laskennallisen rahoituksen lisäksi koulutuksen järjestäjät voivat hakemuksesta saada strategiarahoitusta, jota opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää harkintaan perustuen.

Rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon keskeiset koulutuksen kustannuksiin vaikuttavat tekijät, kuten tutkintokohtaiset kustannuserot, eri tutkintotyytit, koulutuksen toteuttamismuodot, erityinen tuki ja majoitus, työvoimakoulutus, oppimisvalmiuksia tukevat opinnot ja henkilöstökoulutus. Rahoituksen perusteena käytettäviä suoritelmääriä painotetaan erilaisilla kustannuserot huomioivilla kertoimilla.

Lisäksi rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon ammatillisen koulutuksen tavoitteet. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksella sekä niiden laskennassa käytetyillä kertoimilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan toimintaa osaamistarpeita vastaavaksi sekä tehostamaan opintoprosesseja. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksessa käytetyillä kertoimilla painotetaan esimerkiksi vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden tutkintoja tai aikaisemmin työttömänä olleiden työllistymistä.

Ammatillisen koulutuksen tulot ovat varsin vaatimattomia menoihin nähden. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus tulee omaa rahoitusputkeaan eikä se siten kuulu peruspalvelujen valtionosuuden piiriin. Saatava rahoitus on osittain kerätty kunnilta asukaslukuun perustuen. Jokainen kunta rahoittaa ammatillisen koulutuksen järjestämistä asukaslukunsa perusteella, vaikka ei itse koulutusta järjestäisikään. Turun kaupunki rahoittaa järjestelmää 39,7 miljoonalla eurolla vuonna 2025 asukaslukuunsa perustuen.

Järjestelmän tarkoituksena on suorittaa tulonsiirto niille koulutuksen järjestäjille, jotka vastaavat ammatillisen koulutuksen järjestämisestä. Tyypillistä on, että ammatillista koulutusta järjestää jokin muu taho kuin kunta. Vain muutama suuri kunta, kuten Turku, vastaa kokonaan itse ammatillisen koulutuksen järjestämisestä.

Rahoitusjärjestelmää ollaan parhaillaan uudistamassa, ja työryhmä on kuullut asiasta Kuntaliittoa.

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄ

STRATEGIARAHOITUS
(enintään 4 %
kokonaisrahoituksesta)

**LASKENNALLINEN-
RAHOITUS**
(vähintään 96 %
kokonaisrahoituksesta)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

#AMISREFORMI

Ammatillisen koulutuksen talous

Tilinpäätös 2024

1.000€	Turun Ammatti- instituutti	Turun Aikuis- koulutussäätiö	Turun Kesäyliopisto	Turun konservatorio	Turun TAITO- Koulutus Oy	YHTEENSÄ
Tuotot	3 686,3	861,0	1 460,6	3 031,3	2 134,9	11 174,2
Kulut	58 117,3	12 303,8	1 695,7	7 368,1	1 605,0	81 090,0
Henkilöstökulut	35 291,3	6 897,7	772,8	5 212,8	1 076,1	49 250,7
Tilavuokrat	9 785,7	2 688,6	53,1	1 300,3	124,5	13 952,3
Muut kulut	13 040,3	2 717,5	869,8	855,0	404,4	17 887,1
TULOS	-54 431,0	-11 442,9	-235,1	-4 336,8	529,9	-69 915,9
Valtionosuus	51 659,8	13 115,6	419,5	4 547,6		69 742,5
	94,9 %	114,6 %	178,5 %	104,9 %		99,8 %
NETTO	-2 771,2	1 672,8	184,5	210,7	529,9	-173,4
Arvio tukipalveluista ja tasausmaksusta	3 000					3 000

Eri toimijoiden taloudellinen tilanne ammatillisessa koulutuksessa on varsin vakaa. Sama koskee myös Turun kaupunkia ja kaupunkikonsernia: toimijat Turun ammatti-instituuttia lukuun ottamatta

ovat tehneet ylijäämäisen tuloksen. Erilaisista laskennallisista vyörytyksistä johtuen Turun ammatti-instituutin taloudellinen kokonaistilanne on epäselvä. Mikäli selvitystyötä päätetään jatkaa, tulee talouden seuraamiseen perustaa oma työryhmänsä.

2.4. Järjestämislupa

Mahdollisuus järjestää ammatillista koulutusta perustuu järjestämislupiin, jotka myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö. Tällä hetkellä voimassa olevan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää esim. kunnalle, kuntayhtymälle ja rekisteröidylle yhteisölle luvan koulutuksen järjestämiseen. Koulutusta voidaan ministeriön päätöksen mukaisesti järjestää myös valtion oppilaitoksessa. Koulutusta järjestetään ammatillisissa oppilaitoksissa, ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ja muissa oppilaitoksissa sekä oppisopimuskoulutuksena.

Järjestämisluvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ja että luvan hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Koulutusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Luvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää tarpeelliset määräykset koulutusasteista, koulutusaloista, tutkinnoista, opetuskielestä, kunnista, joissa koulutusta voidaan järjestää, opiskelijamäärästä, erityisestä koulutustehtävästä, koulutuksen järjestämisuudosta ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä asioista. Koulutustehtävän muuttamisesta päättää opetus- ja kulttuuriministeriö. Ministeriö voi ilman hakemustakin muuttaa koulutusaloja, tutkintoja ja opiskelijamääriä koskevia määräyksiä sekä muita määräyksiä, jos koulutustarjonta merkittävästi poikkeaa koulutustarpeista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi peruuttaa koulutuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei enää täytä luvan myöntämiseksi säädettyjä edellytyksiä tai koulutus järjestetään muuten vastoin ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

3 Seudullinen tilanne

3.1. Turun kaupunkikonserniin kuuluvat ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Turun ammatti-instituutti on Turun kaupungin ylläpitämä ammatillinen oppilaitos, jossa toteutetaan ammatillista perustutkintokoulutusta oppivelvollisille sekä aikuisille ammatillista perustutkintokoulutusta ja lisäkoulutusta (ammatti- ja erikoisammattitutkinnot). Ammatti-instituutti kuuluu Turun kaupungin kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuteen (1.6.2025 alkaen lasten ja nuorten palvelukokonaisuuteen) ja toimii tällä hetkellä ammatillisen koulutuksen palvelualueella.

Turun ammatti-instituutin nuorten ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelee vuosittain n. 4 000 opiskelijaa. Aikuiskoulutuksen opiskelijavirtauma on n. 5 500 opiskelijaa vuonna 2025. Turun kaupungin koko ammatillisen koulutuksen järjestämislupan valtionosuusrahoitteisten ammatillisten perustutkintojen opiskelijapaikkakiintiö on 4 330.

Turun ammatti-instituutilla on lisäksi oppisopimustoimintaa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamalla tutkinnoilla. Oppisopimustoiminta on aikuiskoulutusta suoraan tukevaa toimintaa.

Turun Aikuiskoulutussäätiön ylläpitämä **Turun Aikuiskoulutuskeskus** on vuonna 1974 perustettu ammatilliseen aikuiskoulutukseen erikoistunut oppilaitos ja tällä hetkellä Varsinais-Suomen suurin vain aikuiskoulutusta tarjoava oppilaitos. Aikuiskoulutuskeskus toteuttaa omaehtoista aikuiskoulutusta, työvoimakoulutusta, oppisopimuskoulutusta sekä yritysten henkilöstökoulutusta. Aikuiskoulutuskeskuksessa opiskelee vuosittain n. 5 000 henkilöä 14 eri koulutuslalla. Järjestämislupa on yli 90 perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoon.

Turun Aikuiskoulutussäätiö omistaa kaikki Turun Aikuiskoulutuskeskuksen käyttämät tilat.

Turun kaupunki nimeää kolme Turun Aikuiskoulutussäätiön seitsemästä hallituksen jäsenestä.

Turun konservatorio Oy (31.7.2024 asti Turun musiikinopetus Oy) toimii liiketoimintanimellä **Turun konservatorio**. Turun konservatorio Oy:llä on järjestämislupa musiikkialan ammatilliseen koulutukseen ja taiteen perusopetukseen musiikin laajassa oppimäärässä. Turun konservatorion opetus- tunneista noin 20 % on ammatillista koulutusta ja 80 % taiteen perusopetusta. Turun konservatoriolla on sopimus taiteen perusopetuksen järjestämisestä Turun kaupungin lisäksi kahdeksan muun kunnan kanssa.

Turun konservatorio Oy:n omistaa Turun kaupunki. Yhtiö on Turun kaupunkikonsernin strateginen yhteisö. Yhtiö jatkaa 1.1.2020 lukien toteutetuilla liikkeenluovutuksilla aikaisempien Turun konservatorion kannatusyhdistyksen ja Turun seudun musiikkiopiston kannatusyhdistyksen koulutustehtäviä.

Turun TAITO-koulutus Oy on kilpailluilla markkinoilla toimiva yhtiö. Se toimii tulorahoituksella eikä saa valtionavustusta tai kaupungin rahoitusta toimintaansa. Sillä ei ole eikä se tarvitse mitään koulutuksen järjestämislupia valtiolta. TAITO-koulutuksen toiminnasta suurimman osan on muodostanut työttömien maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus eri muodoissaan. Koulutuksen järjestämisen on vuoden 2024 loppuun asti kilpailuttanut Varsinais-Suomen ELY-keskus. TAITO-koulutuksen markkinaosuudeksi on kilpailutusten perusteella muodostunut noin puolet Turun seudun kotoutumiskoulutuksista. Loput järjestävät muut vastaavat yksityisomisteiset koulutusyhtiöt.

Vuoden 2025 alusta ELY:n kilpailuttamat sopimukset on siirretty Turun työllisyysalueelle eli vastuukuntana Turun kaupungille. Sopimukset ovat voimassa noin vuoden kerrallaan ostettavasta koulutusvolyymistä riippuen. Nykysopimus kattaa noin vuoden 2025 koulutusvolyymin, ja sitä voidaan jatkaa optiohankintana kolme kertaa eli noin kolme vuotta vuoden kerrallaan.

Kilpailutettujen kotoutumiskoulutusten kokonaisvolyymi on viime vuosina ollut noin 120 000 opiskelijatyöpäivää. Koulutuksen on käynyt vuosittain noin 800 opiskelijaa.

3.2. Muut ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Suurimmat Turun kaupunkiseudulla toimivat muut koulutuksen järjestäjät ovat Rasion seudun koulutuskuntayhtymä RASEKO ja Peimarin koulutuskuntayhtymä.

Rasion seudun koulutuskuntayhtymä RASEKO on Maskun, Mynämäen, Naantalin, Nousiaisten, Rasion ja Ruskon muodostama kuntayhtymä, jonka tehtävänä on jäsenkuntiensa puolesta järjestää ammatillista koulutusta alueensa tarpeisiin.

Peimarin koulutuskuntayhtymä on Kaarinan, Paimion ja Paraisten kaupunkien muodostama kuntayhtymä, jonka perustehtävä on tuottaa luonnonvara- ja ympäristöalan sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan koulutuspalveluja. Kuntayhtymän ylläpitämänä toimii Ammattiopisto Livia / Yrkesinstitut Livia.

Muita Varsinais-Suomessa toimivia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä:

- Länsirannikon Koulutus Oy (WinNova)
- Salon Seudun Koulutuskuntayhtymä (Salon seudun ammattiopisto)
- Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä (Novida – ammattiopisto ja lukio)
- Turun Ammattiopistosäätiö sr (TAO, Turun Ammattiopistosäätiö)
- Ammattiopisto Spesia Oy (Ammattiopisto Spesia)
- Axxell Utbildning Ab (Axxell)

- Turun kristillisen opiston säätiö sr (Linnasmäen opisto)
- Paasikiviopistoyhdistys r.y. (Paasikivi-Opisto)
- Varsinais-Suomen Aikuiskoulutussäätiö sr (Varsinais-Suomen Kansanopisto)

4 Työelämäyhteydet ja koulutuksen ennakointi

Ammatillisen koulutuksen oppilaitosten asiakkaana oleva työelämä on yhteinen, ja yhden palveluntuottajan malli on jo pitkään ollut työelämän toiveena. Tällä hetkellä palvelut ja toiminnot ovat hajallaan ja erilaiset eri toimijoilla.

Ammatilliset neuvottelukunnat ovat tärkeä kanava ammatillisen opetuksen ja työelämän välillä. Neuvottelukunnilla on oma roolinsa alan koulutustarpeiden määrällisessä ja laadullisessa ennakkoinnissa, tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakkoinnissa, opetuksen sisältöjen kehittämisessä, koulutusten markkinoinnissa koulutukseen hakeutuville ja myytävien koulutustuotteiden kehittämisessä. Neuvottelukuntien kokoonpanossa ovat edustettuina työelämä sekä Turun kaupungin ammatillisen koulutuksen palvelualue. Ammatillisia neuvottelukuntia Turun ammatti-instituutilla on tällä hetkellä yhteensä yhdeksän.

Turun seudun väestömäärän kehitys vuoteen 2040 mennessä näyttää lupaavalta. Ennusteiden mukaan Turun väestö kasvaisi 40 000–59 000 henkilöllä vuosina 2024–2040. Kasvu olisi suurinta 35–64- ja 25–34-vuotiaiden ikäryhmissä, jotka ovat työmarkkinoiden kannalta optimaalisimpia. Turun kansainvälistyminen on merkittävä tekijä, ja ennusteen mukaan vuonna 2040 lähes joka neljäs turkulainen olisi monikielinen.

Turun kaupunkiseudun väestöennusteessa arvioidaan, että kaikkien kuntien väestönkehitys olisi positiivinen vuosina 2024–2040 ja seudun kuntien väestö kasvaisi yhteensä 54 000–75 000 henkilöllä väestöskenaariosta riippuen. Ennusteessa huomioidaan maahanmuuton määrän ja syntyvyyden epävarmuudet, mutta perusura on tehty varovaisuusperiaatetta noudattaen.

Turun väestönkasvu on ollut ennätyksellistä viime vuosina, ja vuoden 2024 väestönlisäys oli korkeampi kuin kertaakaan vuoden 1972 jälkeen. Turku sai väestönlisäystä yhteensä noin 4 170 henkilöä vuonna 2024, ja väestö kasvoi 2,1 prosenttia vuodesta 2023. Väestönlisäys perustuu kotimaiseen ja ulkomaiseen muuttoliikkeeseen, ja kotimaan muuttovoitto nousi suuremmaksi kuin kertaakaan noin 30 vuoteen.

Turun väestöennuste vuosille 2024–2040 on päivitetty lokakuussa 2024, ja ennuste päivitetään vuosittain. Ennusteessa huomioidaan nykyisen asukaskehityksen jatkuminen, syntyvyys ja maahanmuutto.

Koulutuksen järjestäjät tai oppilaitokset hyödyntävät muiden toimijoiden tuottamia tuloksia. Ennakoitu työvoimakysyntä on pohjana optimoitaessa koulutustarjontaa, ja koulutuksen järjestäjä päättää koulutuspaikkojen suuntaamisesta järjestämisluvan rajoissa. Haasteena alueellisessa ennakoinnissa on se, ettei saatavilla oleva tieto sisällä nykyisin esim. määrällisiä suosituksia eri alojen aloituspaikkamääräksi alueella. Laadulliset muutostarpeet eivät myöskään välity riittävän hyvin, vaikka ne pystyttäisiin kuvaamaan. Näin ollen alueen koulutustarjontaa ei pystytä optimoimaan. Aiempaa pienempien hakijamäärien seurauksena tarjonta painottuu koulutuskysynnän eikä työvoimakysynnän suuntaan.

5 Maahanmuuttajien koulutus

Maahanmuuttajille suunnattuja koulutuspalveluita on useita: valtionosuudella toteutettava valmentava koulutus, ELY-keskusten kilpailuttama kotoutumiskoulutus ja kaupungin omalla vastuulla olevien työmarkkinoiden ulkopuolella olevien maahanmuuttajien koulutus. Kaupungin omalla vastuulla olevan koulutuksen vastuutahona Turussa on tällä hetkellä Turun työväenopisto.

Maahanmuuttajien koulutuksen tavoitteena on aina saada maahanmuuttajan ammatillinen osaaminen työelämän edellyttämälle tasolle. Suomalainen tutkinto edesauttaa tätä. Turun ammatti-instituutin opiskelijavirtaumasta vuonna 2024 oli maahanmuuttajataustaisia noin 15 %, työväenopistossa 7 %. Yhteensä maahanmuuttajataustaisia oli yli 2 000 henkilöä. Koulutuksen tarve on kummassakin oppilaitoksessa huomattavasti suurempi ja kasvaa edelleen.

Turun ammatti-instituutti on hoitanut myös muita toimintoja, jotka koskevat erityisesti maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden tarpeita: perusopetukseen valmistava koulutus ja aikuisten perusopetus. Palveluiden toteuttaminen ammatillisen koulutuksen palvelualueella vahvistaa maahanmuuttajien mahdollisuuksia suuntautua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ammatilliseen koulutukseen ja työhön, mikä tukee kotoutumista.

Turun Aikuiskoulutuskeskuksen opiskelijavirtaumasta vuonna 2024 oli maahanmuuttajataustaisia noin 25 %. Opiskelijat ovat taustaltaan ja koulutustasoltaan hyvin heterogeenisiä. Maahanmuuttajataustaisten määrä korostuu mm. puhdistuspalvelualalla sekä kone- ja tuotantotekniikassa. Maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita on lisäksi opiskelijana tilauskoulutuspalveluiden kautta.

6 Tilat ja investoinnit

Turun ammatti-instituutilla on keväällä 2025 oppilaitoskäytössä seuraavat toimipaikat: Juhannuskukula, Aninkainen, Peltola, Data-City, Ruiskatu ja Oriketo. Ammatillisen koulutuksen palveluverkko on merkittävästi uudistumassa lähivuosina. Tavoitteena on vähentää tilamäärää noin 20 %.

Turun Aikuiskoulutussäätiöllä on kaksi toimipaikkaa: Artukainen ja Turun kesäyliopiston tilat Sirkkalankadulla.

Turun konservatorio Oy:llä on toimitiloja Turun ammattikorkeakoulu Oy:n alivuokralaisena Linnankadulla ja Turun kaupungin vuokralaisena Mestarinkadulla. Yhtiöllä ei ole sivutoimipisteitä. Konservatorio valmistautuu luopumaan Mestarinkadun kiinteistön käytöstä. Konservatorion hallitus on linjannut strategiassa, että yhtiön tavoitteena on keskittää yhtiön toimitilat Linnakaupunkiin, mitä yhtiö valmistelee kaupungin omistajaohjauksen linjausten mukaan.

Mikäli ammatillinen koulutus siirtyy uuden organisaation alaisuuteen, on mahdollista, että uusi oppilaitos vuokraa käytössään olevat tilat kaupungilta kuten tähänkin asti. On myös mahdollista, että tilat siirretään uudelle organisaatiolle.

Riippumatta siitä, miten ammatillinen koulutus tulevaisuudessa organisoidaan, Turun ammatti-instituutin ja Turun Aikuiskoulutussäätiön toiminnoissa on samoja aloja, joiden osalta olisi järkevää miettiä tulevia tilaratkaisuja sekä investointeja yhdessä. Useat alat vaativat mittavia investointeja, joten näin vältettäisiin päällekkäiskustannuksia ja parannettaisiin tilojen käytön tehokkuutta.

Tilojen ja tukipalveluiden osalta kiinteä yhteistyö nuorten ja aikuisten koulutusten välillä on ollut välttämätöntä. Rahoituksen leikkaukset ovat edellyttäneet näiden kustannusten alentamista edelleen, jotta leikkaukset ovat kohdentuneet mahdollisimman vähän koulutuksien laatuun.

7 Henkilöstö ja tukipalvelut

Tällä hetkellä Turun ammatti-instituutissa sovelletaan Kunnallista opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimusta (OVTES). Muun kuin opetushenkilöstön vakanssit ovat KVTES:n alaisia.

Turun Aikuiskoulutussäätiö noudattaa Sivistysala ry:n yksityisten ammatillisten aikuiskoulutusten työehtosopimusta, joka on rakenteeltaan huomattavan yksinkertainen: työaika on 37 tuntia 50 minuuttia viikossa, joista opetustuntien maksimimäärä on määritetty 33 tunniksi viikossa, mutta kuitenkin siten, että ne tasataan lukuvuoden aikana. Paikallisesti on sovittu tasausjärjestelystä, jos

enimmäisrajat tuntijoustoissa uhkaavat ylittyä. Virkoja ei sopimuksessa ole, vaan ainoastaan toimia.

Turun konservatorio Oy noudattaa Sivistysala ry:n yksityisen opetusalan työehtosopimusta. Opettajien työaika määritellään viikoittaisena opetusvelvollisuutena ja lukuvuosittaisena muuna työnä, eikä vuosityöaikaa ole määritelty.

Mikäli ammatillinen koulutus siirtyy uuden organisaation alaisuuteen, tulee järjestelyissä huomioida myös työaikajärjestelyt samalla kun tarkoituksenmukaisinta työehtosopimusta arvioidaan. Nykyisiä sopimuksia sovellettaisiin sopimuskauden loppuun asti, ja sen jälkeen kaikki siirtyisivät sovelta-
maan uuden organisaation käyttöön ottamaa sopimusta.

Mahdollisen toimintojen yhdistämisen kohdalla on huomioitava myös eläkejärjestelmien erilaisuus. Turun ammatti-instituutin henkilöstö on vakuutettu KEVA:ssa, Turun Aikuiskoulutussäätiön henkilöstö Ilmarisessa ja Turun konservatorio Oy:n henkilöstö Varmassa.

Mahdollisen eläkkeiden siirron vaikutukset tulee selvittää erikseen.

Tukipalveluista Turun ammatti-instituutin ruokahuolto-, kiinteistönhoito- ja siivouspalvelut ovat pääosin in-house-toimintaa. Vahtimestari- ja rahankuljetuspalvelut sekä vartiointi- ja hälytystoiminnot ostetaan markkinoilta.

Taloushallinnon palvelut ostetaan osittain in-house-yhtiöltä ja osa tuotetaan omana toimintana. Ruokapalvelut järjestetään omana toimintana opetukseen integroituina tai hankitaan in-house-yhtiöltä.

IT-palvelut hankitaan kaupungin IT-palveluista ja kilpailutusasiat osittain kaupungin hankintapalveluista.

Turun Aikuiskoulutussäätiön IT- ja taloushallinnon toiminnot ja kiinteistönhoito tuotetaan omana toimintana. Siivous on ulkoistettu.

Turun konservatorio Oy tuottaa ja ostaa toimitiloihin liittyviä palveluita Turun ammattikorkeakoulu Oy:n kanssa.

Eri toimijoilla on erilaisia tietojärjestelmiä. Mikäli päädytään yhtiömuotoiseen toteuttamistapaan, tulee opiskelija-, talous-, henkilöstö- ja asiakirjahallinnon järjestelmät tarpeen mukaan kilpailuttaa.

8 Ruotsinkielisen koulutuksen asema

Turun ammatti-instituutti on ollut kaksikielinen oppilaitos koko toiminta-ajan eli 25 vuotta. Jo sitä ennen Turun kauppaoppilaitos oli kaksikielinen ja toiminnaltaan aluksi kokonaan ruotsinkielinen. Turun ammatti-instituutin järjestämisluvassa on oikeus järjestää ruotsinkielisinä liiketoiminnan perustutkinto (merkonomi) sekä tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto (ohjelmistokehittäjän tutkintoni-mike). Ensin mainittu koulutus toteutetaan Ruiskadulla ja jälkimmäinen Juhannuskukkulan koulutuksessa. Ruotsinkielinen ammatillinen koulutus tunnetaan epävirallisesti myös Lilla Hanken -nimisenä kokonaisuutena.

Tieto- ja viestintätekniikassa on tällä hetkellä yhteensä 26 opiskelijaa, joista osa on nuoria ja osa aikuisia. Liiketoiminnan perustutkinto-opiskelijoita on yhteensä 49, joista myös osa on nuoria ja osa aikuisia. Yhteensä näissä kahdessa tutkinnossa on 75 opiskelijaa. Tieto- ja viestintätekniikkaan on viime vuosina ollut hyvin vähän hakijoita, ja opiskelijat ovat usein vahvan tuen tarpeessa.

Henkilöstöä on tällä hetkellä kaikkiaan kahdeksan opettajaa, joista kaksi on määräaikaista. Luku- vuonna 2025–2026 opettajia tulee olemaan seitsemän. Osa opettajista opettaa vähäisessä määrin myös suomenkielisiä opetusryhmiä, joten heillä on sellainen riittävä suomen kielen taito, että he pystyvät opettamaan myös suomenkielisiä ryhmiä.

Vuonna 2024 opetuksen toimintakulut (ilman kouluruokailua ja tilavuokria, IT-kuluja ja opinto-ohjauksen tai opintopalvelujen kuluja) olivat merkonomikoulutuksessa 269 816 euroa ja program utvecklare -koulutuksessa 175 898 euroa, eli ruotsinkielisessä koulutuksessa yhteensä 445 714 euroa. Opiskelijakohtainen kustannus oli ruotsinkielisessä koulutuksessa keskimäärin 5 956 euroa ja suomenkielisessä 4 071 euroa.

Turussa toimii myös toinen ruotsinkielistä ammatillista koulutusta antava oppilaitos, Axxell Utbildning AB. Se toimii Juhana Herttuan puistokadulla. Axxellin Turun toimipisteessä voi opiskella merenkulkualaa, matkailualaa sekä merkonomiksi ja lähihoitajaksi. Axxell aloitti toimintansa vuonna 2008. Axxell toimii seitsemällä paikkakunnalla: Raaseporissa (Karjaa ja Tammisaari), Espoossa, Helsingissä, Vantaalla, Turussa, Paraisilla ja Kemiönsaarella. Se on lisännyt toimintaansa ja koulutustarjontaansa Paraisille viime vuosina. Axxellin tavoitteena on turvata ruotsinkielinen toisen asteen koulutus ja varmistaa samalla vahva koulutustarjonta eteläisellä rannikkoseudulla. Axxell on tällä hetkellä suurin ruotsinkielinen ammatillista koulutusta tarjoava oppilaitosorganisaatio Suomessa. Axxell järjestää myös suomen- ja kaksikielisiä koulutuksia. Axxellissa opiskelee noin 3 000 opiskelijaa, joista noin 700 nuorta.

Vuonna 2017 Turun kaupungin toimielimissä käsiteltiin Turun ammatti-instituutin ruotsinkielisen koulutuksen mahdollista siirtämistä Axxellille. Kasvatus- ja opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto päätti 11.5.2017 § 25 äänin 5–2, 1 tyhjää, ehdottaa kasvatus- ja opetuslautakunnalle, että

ruotsinkielinen datanomi- ja merkonomikoulutus Turun ammatti-instituutissa siirretään Axxell Utbildning Ab:lle Axxellin ehdotuksen mukaisesti.

Kasvatus- ja opetuslautakunta käsitteli ruotsinkielisen jaoston ehdotusta 7.6.2017 § 89. Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti yksimielisesti esittää ammatillisen koulutuksen järjestämislupien hake- mista koskevan asian valmisteluun liittyen näkemyksenään kaupunginhallitukselle, että Turun kau- pungin ammatillisen koulutuksen järjestämislupa ei haeta muutosta lautakunnan ruotsinkielisen jaoston esittämällä tavalla, koska se heikentää mahdollisuutta Turun kaupungin tarjoamaan moni- puoliseen ammatilliseen koulutukseen, joka hyödyttää koko Turun talousaluetta. Kasvatus- ja ope- tuslautakunnan näkemyksen mukaan ruotsinkielistä koulutusta tuli jatkossakin kehittää osana Tu- run ammatti-instituutin koulutustarjontaa. Lisäksi kasvatus- ja opetuslautakunta esitti, että koulutuk- sen järjestäjä selvittää mahdollisuutta järjestää ruotsinkielistä lähihoitajakoulutusta.

Kaupunginhallitus otti 19.6.2017 § 307 kasvatus- ja opetuslautakunnan päätöksen käsiteltäväk- seen. Kaupunginhallitus päätti 7.8.2017 § 314, että kasvatus- ja opetuslautakunnan päätös 7.6.2017 § 89 pysytetään. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että Turun ammatti-instituutti valmiste- lee suunnitelman ruotsinkielisen koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseksi ja hakijamäärän nos- tamiseksi.

Toiminnan kehittäminen

Sen jälkeen kun kaupunginhallitus edellytti ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen kehittämistä, neuvottelivat Turun ammatti-instituutti ja Axxell yhteistyöstä ja toteutuksesta ruotsinkielisessä lähi- hoitajakoulutuksessa mm. siksi, että varhaiskasvatuksessa ja muissa Turun kaupungin tehtävissä oli pulaa ruotsinkielisestä henkilöstöstä. Lähihoitajakoulutusta koskeva yhteistyö aloitettiin, mutta opiskelijat eivät ole pitäneet tätä vaihtoehtoa houkuttelevana sen takia, että ainoastaan ensimmäi- nen opiskeluvuosi voidaan suorittaa Turussa ja sen jälkeen loput opiskeluista olisi suoritettava Kar- jaalla.

Tämän lisäksi kasvatus- ja opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto päätti pormestariohjelman mukaisesti lisätä lukiokoulutuksen ennestään korkeaa sisäänottoa, ja se mahdollistaa, että lähes 80 % ruotsinkielisestä ikäluokasta käy lukion.

Yhteishaun tilastot osoittavat, että turkulaiset nuoret, jotka ensimmäisenä hakutoiveena hakevat paikkaa lukiokoulutuksessa, asettavat jonkun toisen lukion toiseksi hakutoiveekseen. Vain muu- tama yksittäinen hakija on asettanut ammatillisen koulutuksen toiseksi hakutoiveeksi. Lukiokoulu- tukseen hakevat nuoret eivät siis kilpaile paikoista ammatillisessa koulutuksessa. Näin ollen lukio- koulutukseen lisätyt koulutuspaikat eivät välttämättä vähennä hakupainetta ammatilliseen koulutuk- seen. Turun ammatti-instituutin ja Axxellin koulutustarjonnassa ei ole päällekkäisyyksiä.

Nykyinen järjestelmä, jossa Turun seudulla toimii kaksi ammatillisen koulutuksen järjestäjää, ei ole taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokas. Ruotsinkieliset linjat näkyvät Turun ammatti-instituutissa korkeampina kustannuksina mm. siten, että perustoimintoja, esim. tietojärjestelmiä, tulee ylläpitää kahdella eri kielellä.

Ruotsinkielisen S:t Olofsskolanin perusopetuksen oppilasmäärä on huipussaan tänä vuonna, mutta oppilasmäärä tulee olemaan melko vakaa tulevien vuosien aikana muutamaa yksittäistä pienempää vuosiluokkaa lukuun ottamatta. Turunmaalla oppilasmäärä kuitenkin tulee vähenemään tulevien vuosien aikana. Lisäksi pieni osa peruskoulunsa päättävistä kaksikielisistä lapsista päätyy suomenkieliseen ammatilliseen koulutukseen, koska ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen tarjonta on Turussa ja Turun seudulla vähäistä, vaikka Parainen ja Karjaa ovatkin kohtuullisesti saatavissa. Turkulaisille oppilaille Karjaa ei vaikuta olevan houkutteleva vaihtoehto, kun ottaa huomioon, mihin oppilaat hakeutuvat perusopetuksen jälkeen.

Turun ammatti-instituutti on saanut luvan järjestää opetusta myös englannin kielellä. Jo nyt englanninkielisen koulutuksen opiskelijamäärä ylittää ruotsinkielisen koulutuksen määrän.

Syyskauden 2023 valmistelu

Turun kaupungin ja Axxellin edustajat tapasivat Turussa syksyllä 2023 myönteisessä hengessä. Turun kaupunki sai pian tämän jälkeen Axxellin hallitukselta tiedon, että Axxell olisi valmis keskustelemaan vakavasti Turun ammatti-instituutin ruotsinkielisen koulutuksen siirrosta Axxelliin sekä siirron vaikutuksista. Siirto voisi olla mahdollista toteuttaa esim. uuden Taito-kampuksen valmistuessa 1.8.2027 tai jo sitä ennen. Tarvittavat linjaukset olisi kuitenkin tarpeen tehdä varsin nopeasti, jotta uudet opiskelijat olisivat tietoisia asiasta. Myös opetus- ja kulttuuriministeriöltä olisi haettava järjestämislupiin muutokset. Tällainen muutos olisi oletettavasti mahdollisuus saada, koska ministeriö itse on edellyttänyt koulutuksen järjestäjiltä sellaisia toimenpiteitä, joilla toimintaa voidaan toiminnallisesti ja taloudellisesti tehostaa.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus pyysi asiasta lausunnot kasvatus- ja opetuslautakunnan ruotsinkieliseltä jaostolta, Axxellin hallitukselta ja Turun ammatti-instituutilta. Lausunnon asiaan saivat jättää myös kaikki muut tahot, jotka kokivat, että asia koskee heitä.

Axxellin hallitus suhtautui asiaan pääsääntöisesti myönteisesti ja näki hyödyllisenä, että ruotsinkielinen ammatillinen koulutus voitaisiin koota yhden järjestäjän eli tässä tapauksessa Axxellin omaan organisaatioon. Haasteena olisi kuitenkin esimerkiksi tilojen riittävyys. Lausunnon mukaan Axxell ei voi taata, että ruotsinkielistä koulutusta voidaan tulevaisuudessa järjestää Turussa, koska opiskelijamäärä on pieni ja tulevaisuudessa vähenevä.

Turun ammatti-instituutti piti omassa kannanotossaan mahdollisena sitä, että ruotsinkielinen toiminta voitaisiin siirtää osaksi Axxellia. Toiminnan kehittämisen esteenä nähtiin opiskelijoiden pieni määrä sekä se, että opiskelijoille ei ole voitu järjestää toiminnan vähäisyyden vuoksi sellaista toiminnallista yhteisöä, jossa ruotsinkielisten oikeudet voisivat riittävässä määrin toteutua. Turun ammatti-instituutti totesi lausunnossaan, ettei oppilaitos pysty aina toimimaan henkilöstön ja oppilaiden äidinkielellä.

Ruotsinkielinen jaosto suhtautui omassa kannanotossaan kielteisesti esitettyyn muutokseen, ja toiminta haluttiin nähdä osana Turun ammatti-instituuttia. Ruotsinkielinen jaosto totesi lausunnossaan seuraavasti: ”Turun kaupungin strategiassa nostetaan esille, miten Turun pitkä historia ja se, että

kaupunki on ollut edelläkävijä, on kehittänyt Turusta kaksikielisen ja kansainvälisen opiskelukaupungin. Vuonna 2021 astui voimaan uudistus, jonka myötä oppivelvollisuutta nostettiin 18 vuoden ikään, ja samalla veloitettiin jokaista suorittamaan toisen asteen opinnot. Uudistus toteutettiin tasa-arvon lisäämiseksi sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Jos Turun ruotsinkielisten nuorten ainoa ruotsinkielinen vaihtoehto olisi lukiokoulutus, se heikentäisi merkittäväällä tavalla suuren oppilasryhmän turvallisuutta ja hyvinvointia, sillä nämä oppilaat joutuisivat hakeutumaan toiselle paikkakunnalle suorittamaan toisen asteen opintoja. Jos ruotsinkieliset koulutuslinjat siirretään Axxelliin, Axxell saa päättää mitkä koulutusohjelmat toteutetaan ja missä ne toteutetaan.”

Lisäksi jaoston lausunnossa nostettiin esille, että ruotsinkieliset opintolinjat Handel och datassa ovat ensisijaisesti nuorille suunnattuja ja henkilöstö näkee, että koulutuskokonaisuus on toimiva ja että sillä on alueella hyvä maine. Tämän puolesta puhuvat myös alueen opinto-ohjaajat. Yhteistyö sekä peruskoulujen että elinkeinoelämän kanssa sujuu hyvin. Ammatti-instituutissa on jo olemassa vakiintuneita yhteistyömuotoja liittyen urheiluopiston opintoihin, opintopolkuihin sekä Noviaan että Åbo Akademiin, oppimiseen ulkomailla sekä yhdistelmäutukintoihin. Opettajat kokevat, että he mukauttavat opetusta ja että ryhmien pieni koko mahdollistaa sen, että opiskelijoiden erityistarpeisiin voidaan vastata joustavasti.

Ruotsinkielinen jaosto näki, että Handel och datan ruotsinkieliset tutkintolinjat jatkossakin järjestettäisiin Turun ammatti-instituutissa osana kaupunkikonsernia ja että kehittämistyö pitäisi keskittää houkuttelevien koulutuslinjojen luomiseen sekä sellaisten innovatiivisten ratkaisumallien löytämiseen, joiden avulla opinnot voitaisiin toteuttaa osana uutta kampusta, jota Turun ammatti-instituutille suunnitellaan.

Ruotsinkielinen jaosto kantoi huolta toiminnan pysyvyydestä Turussa, mikäli ruotsinkielinen ammatillinen koulutus siirrettäisiin Axxellille. Lisäksi nähtiin tärkeänä, että elinvoiman turvaamiseksi Turussa on riittävä määrä ammatillista koulutusta.

Tarvittavat muutokset

Turussa toimii siis kaksi varsin pientä ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen järjestäjää. Pääosa peruskoulun päättävistä hakeutuu lukiokoulutukseen eikä aikuiskoulutukseenkaan tarve ole kovin suuri. Axxell Utbildning Oy ja Turun kaupunki/Turun ammatti-instituutti kilpailevat vähistä opiskelijoista. Siksi olisikin perusteltua, että Axxell vastaisi kokonaan ruotsinkielisestä ammatillisesta koulutuksesta Turussa.

Työryhmän ruotsinkieliset edustajat pitävät koulutuksen laatua ja saavutettavuutta tärkeimpinä argumentteina ja pitävät parhaana vaihtoehtona sitä, että ruotsinkielinen koulutus pysyisi Turun ammatti-instituutissa, jotta saavutettavuus Turussa voidaan varmistaa. Sen sijaan Axxellin kanssa voisi tehdä yhteistyötä nk. TUVa-koulutuksen osalta.

Asiasta tulisi käynnistää neuvottelut, jotka koskevat lähinnä kahta asiaa: henkilöstön asema ja järjestämisluvut. Rahoitus kulkee omaa reittiään valtionosuusjärjestelmän kautta, joten siitä ei tarvita erillisiä neuvotteluja.

Henkilöstön asemasta tulee sopia. Osa henkilöstöstä olisi todennäköisesti valmis siirtymään Axxellin palvelukseen, vaikka Axxell noudattaa OTEs – KT:n yrityssektorin opetushenkilöstön työehtosopimusta (ent. Avainta-sopimus). Osalle henkilöstöstä voitaisiin todennäköisesti tarjota työtä Turun ammatti-instituutista. Asiasta tulee joka tapauksessa käydä yhteistoimintaneuvottelut.

Järjestämislupa-asiassa Turun kaupungin tulee kääntyä opetus- ja kulttuuriministeriön puoleen. Opetus- ja kulttuuriministeriöstä on jo kerrottu Turun kaupungille, että ministeriö suhtautuu myönteisesti muutokseen. Myös Axxellin hallitus on alustavasti kertonut suhtautuvansa muutokseen myönteisesti.

Lopputuloksena Turussa olisi kaksi ammatillisen koulutuksen järjestäjää, joista Turun ammatti-instituutti voisi keskittyä suomen ja englannin kielillä annettavaan opetukseen ja kantaisi vastuun jatkuvasti kasvavasta vieraskielisten opiskelijoiden määrästä. Axxellin Turun toimipiste vastaisi ruotsinkielisen opetuksen järjestämisestä Turussa.

Muutama vuosi sitten tunnettu pelko siitä, että Axxell lopettaisi toimipisteensä Turussa, on osoittautunut aiheettomaksi. Toiminnan vahvistuminen päinvastoin varmistaisi ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen säilymisen Turussa. Myös ns. TUVA-koulutuksen toteutuminen ruotsin kielellä olisi paremmin toteutettavissa.

Asiasta tulee käydä vielä täydentävät neuvottelut Axxellin kanssa, yhteistoimintaneuvottelut ja suorittaa muu tarpeellinen kuuleminen ennen kuin asia lopullisesti ratkaistaan.

9 Opistotoiminnan ja Turun kesäyliopiston tilanne

Vapaan sivistystyön koulutusta Turussa selvitettiin alkuvuodesta 2025. Selvitys käsittelee opistotoiminnan hallinnollista sijaintia ja sen vaikutuksia. Työryhmä, johon kuuluivat kasvatus- ja opetusjohtaja Timo Jalonen, kulttuurijohtaja Anu Laitila, suomenkielisen työväenopiston rehtori Sannaleena Orusmaa ja ruotsinkielisen työväenopiston rehtori Cecilia Hindersson, kokoontui tammikuussa 2025 ja esitteli selvitystyötä helmikuussa 2025.

Turussa vapaan sivistystyön toteuttajia on useita ja toiminnalla on pitkät perinteet. Kaupungin ylläpitämään opistotoimintaan osallistuu vuosittain noin 30 000 henkilöä. Molemmat Turun kaupungin ylläpitämät työväenopistot ovat aloittaneet toimintansa vuonna 1908 ja niiden toiminnan perustavoite on tarjota yleissivistävää koulutusta erityisesti aikuisille. Vuonna 1936 perustettu Turun kesäyliopisto tarjoaa aikuiskoulutusta, johon voi osallistua elämän eri vaiheissa.

Työryhmä selvitti opistotoiminnan hallinnollista sijaintia ja kävi läpi erilaisia hallinnollisen sijainnin vaihtoehtoja: lasten ja nuorten palvelukokonaisuus, ammatillinen koulutus, kulttuurin palvelukokonaisuus ja elinvoiman palvelukokonaisuus.

Työryhmä pohti myös, jatketaanko Turussa kahden opiston mallilla vai siirrytäänkö kaksikielisen tai monikielisen kunnallisen tai osakeyhtiöpohjaisen Turku-opiston perustamiseen. Yhdistämisen etuja olisivat muun muassa vahva paikallinen toimija ja tunnettu brändi, laajempi kurssitarjonta sekä hallintokulujen karsiminen. Haittoja olisivat ruotsinkielisen koulutuksen aseman mahdollinen heikkeneminen ja eri kieliryhmien välisen sparrauksen puute.

Talouden tehostaminen on tärkeää nykyisissä ja tulevaisuudessa olosuhteissa. Taloutta voidaan sopeuttaa tuloja lisäämällä tai menoja vähentämällä. Toimintaa voidaan järjestää osana kaupungin perustoimintaa tai osakeyhtiönä. Molemmissa toimintamalleissa taloudellista toimintaa on välttämätöntä tehostaa.

Työryhmän tekemät arviot opistotoiminnan hallinnollisesta sijainnista ja talouden tehostamisesta ovat keskeisiä selvityksen osia. Selvitys tarjoaa kattavan kuvan vapaan sivistystyön koulutuksesta Turussa ja sen tulevaisuuden näkymistä.

Opistotoiminnan tulevaisuutta selvittäneen työryhmän loppupäätelmä oli, että Turussa olisi jatkossakin kaksi opistoa, joista ruotsinkielinen opisto toimisi lasten ja nuorten palvelukokonaisuudessa ruotsinkielisen lautakunnan alaisuudessa ja suomenkielinen opisto kulttuurin palvelukokonaisuudessa kulttuurilautakunnan alaisuudessa.

Turun kesäyliopiston, Turun suomenkielisen työväenopiston ja Turun iltalukion sekä muiden kaupungin organisaatioiden välistä työnjakoa ei ole selvitetty kokonaisuudessaan. Jatkoselvittely on ehdottomasti tarpeen keskinäisen kilpailun vähentämiseksi.

10 Musiikin taiteen perusopetuksen tilanne

Turun konservatorio Oy on yksi Suomen suurimmista musiikin taiteen perusopetuksen järjestäjistä. Viime vuosina taiteen perusopetuksen osuus on ollut yhtiön opetustunneista noin 80 %. Yhtiö on myös musiikkialan ammatillisen koulutuksen järjestäjänä yksi Suomen suurimmista. Ammatillisen koulutuksen osuus yhtiön opetustunneista on kuitenkin vain noin 20 %.

Turun konservatorio Oy:n perustamiseen johtaneissa selvityksissä vuosina 2016–2017 korostui, että musiikin taiteen perusopetusta ja ammatillista koulutusta ei ole tarkoituksenmukaista pilkkoa eri organisaatioihin. Musiikin taiteen perusopetuksen ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen

jatkumo kannattaa toiminnallis-taloudellisista syistä pitää samassa organisaatiossa. Kahden koulutustehtävän koulutusjatkumon synergiahyödyt tulevat ilmi esimerkiksi runsaana yhteismusisointitarjontana (kuorot, orkesterit, yhtyeet) oppijoille, vakaana työllisyytenä henkilöstölle ja hyvinä toimitilojen käyttöasteina.

Turun konservatorio Oy on suurin Varsinais-Suomen musiikkioppilaitoksista. Muilla seudun musiikkioppilaitoksilla ei ole ammatillisen koulutuksen järjestämis lupaa. Taiteen perusopetusta musiikin laajassa oppimäärässä antavat Loimaan musiikkiopisto (kunnallinen), musiikkiopisto Arkipelag Paraisilla (yksityinen), Naantalin musiikkiopisto (kunnallinen), Paimion musiikkiopisto (kunnallinen) ja Salon musiikkiopisto (kunnallinen).

Orpon hallitusohjelman vireillä oleva taiteen perusopetuslain uudistus voi vaikuttaa seudun musiikkioppilaitosverkostoon tulevaisuudessa.

11 Suurten kaupunkien linjaukset

Helsingissä ja Vantaalla ammatillisen koulutuksen yhtiöittämistä ei ole katsottu ajankohtaiseksi. Kilpailutettava toiminta on ollut vähäistä.

Tampereella on perustettu osakeyhtiö kilpailluilla markkinoilla toimimista varten. Yhtiö toimii koko toisella asteella. Muutoin toiminta jatkuu Tampereen kaupungin yhteydessä vastuukuntamallilla. Musiikkialan ammatillinen koulutus ja taiteen perusopetus toimivat Tampereen konservatoriossa, joka on yksityisoikeudellinen säätiö. Musiikin taiteen perusopetusta on myös Pirkanmaan musiikkiopistossa, jonka omistaa Tampereen NMKY.

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omniassa on perustettu Omnia koulutus Oy vuonna 2014. Yhtiö toimii kilpailuilla markkinoilla.

Oulun seudulla toimii sekä Oulun seudun koulutuskuntayhtymä että Oulun Aikuiskoulutuskeskus. Aikuiskoulutuskeskus on Oulun kaupungin omistama osakeyhtiö. Musiikkialan ammatillinen koulutus ja taiteen perusopetus toimivat Oulun konservatoriossa, joka on Oulun kaupungin oppilaitos.

Turku konsernissa on neljä ammatillisen koulutuksen järjestäjää. Yksi peruskaupungin yhteydessä, yksi säätiömuotoisena ja kaksi osakeyhtiötä. Lisäksi Turku nimeää kolme edustajaa Turun ammattiopistosäätiön hallitukseen. Ammattiopistosäätiötä ei ole selvitetty tässä yhteydessä.

12 Työryhmän yhteenveto

Kaupunginhallituksen asettamispäätöksen mukaan työryhmän tehtävänä on selvittää Turun kaupungin oman ammatillisen koulutuksen yhtiöittämistä ja sen vaikutuksia muihin toimijoihin (mahdollinen yhden toimijan malli). Selvitystyön aikana tulisi selvittää myös mahdollisuus laajentaa yhtiön toimialaa myös yleissivistävään aikuiskoulutukseen ja erityisesti kotoutumislain tarkoittaman kielenopetuksen asema ja sen toteuttamismalli tulee arvioida. Kaupungille vuoden 2025 alusta siirtyneen TE-toiminnan kytkös sekä ammatilliseen koulutukseen että yleissivistävään koulutukseen tulee arvioida. Selvitystyössä tulee lisäksi ottaa kantaa ruotsinkielisten palveluiden asemaan tulevaisuudessa.

Suomessa on enää kuusi kunnallista ammatillisen koulutuksen järjestäjää, muut on yhtiöitetty. Työryhmän näkemyksen mukaan yhtiöittäminen voisi olla toimiva ratkaisu myös Turun ammatti-instituutin kehittämisessä. Mikäli Turun ammatti-instituutti yhtiöitettäisiin, ammatillisen koulutuksen oppilaitoksille syntyisi mahdollisuudet tarkastella erilaisia yhteisiä palveluita, joista voitaisiin hakea synergiaetuja, ja yhtiön toiminnan ja talouden vakiinnuttua olisi mahdollista miettiä yhdistymistä myös muiden ammatillista koulutusta järjestävien organisaatioiden kanssa.

Työryhmän näkemyksen mukaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen järjestäjämuotojen yhdenmukaistuminen vahvistaisi ensi askeleena konsernitasolla osaamisen ja koulutuksen roolia sekä omistajaohjauksen merkitystä kunnan tärkeimmässä työkentässä eli alueen elinvoimaisuuden vahvistamisessa. Yhdenmukaistuvat koulutuksen hallinnolliset järjestäjämuodot avaisivat todennäköisemmin myöhemmin mahdollisuuksia omistusjärjestelyihin myös seudullisesti tai maakunnallisesti, jos tahtotilaa tähän tulevaisuudessa ilmenisi.

Työryhmän asettamispäätöksen mukaisena tavoitteena on koota Turku-konsernin järjestäjäverkko yhteen kokonaisuuteen tulevaisuudessa. Työryhmä näkee järjestäjäverkon kokoamisessa mahdollisuuksia mm. yhteisessä markkinoinnissa, yhteisissä resursseissa, paremmissa vaikutusmahdollisuuksissa eri tahoille sekä mahdollisesti vahvemmissa taloudellisissa puskureissa. Lisäksi mahdollisuuksia nähdään hallinnon kevenemisen ja sisäisen kilpailun vähenemisen myötä. Yksi järjestäjä olisi myös kiinnostava yhteistyökumppani seudulla. Edelleen työvoimakoulutuksiin ja kotoutuskoulutuksiin ohjautuminen ja koulutusten kohdentuminen työllistäville aloille paranisi.

Järjestäjäverkon kokoamisen uhkana työryhmä näkee heikkenevän yhteistyön kaupungin kanssa erityisesti oppivelvollisten osalta, mikä edellyttää tiivistä konserniohjausta. Lisäksi monopolisoitumella voi olla kielteisiä vaikutuksia. Edelleen uhkana on ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen siirtyminen kokonaan pois Turusta.

Työryhmän käsityksen mukaan järjestäjäverkon kokoamisella ei olisi vaikutuksia opiskelijoihin eikä opintotarjontaan. Työryhmä ei näe vaikutusta myöskään kaupungin talouteen, koska kaupungin tulot ja menot pienenevät.

Työryhmä arvioi, että Turun kaupungin ammatillinen koulutus voitaisiin yhtiöittää 1.1.2028 lukien. Tilanteen selkeyttämiseksi Turun kaupungin ammatillisesta koulutuksesta tulisi tehdä vuosiksi 2026 ja 2027 oma taseyksikkö kustannusten seuraamista ja tarvittavien tasapainotustoimenpiteiden tekemistä varten. Viimeistään kesällä 2027 voitaisiin tehdä arviot, voidaanko liikkeenluovutus yhtiöön toteuttaa 1.1.2028 lukien.

Etenemissuunnitelma

Työryhmän näkemyksen mukaan järjestäjäverkkoa ei ole tällaisenaan mahdollista koota yhdeksi toimijaksi. Työryhmä ehdottaa seuraavaa etenemissuunnitelmaa järjestäjäverkon kokoamiseksi:

1. Muodostetaan Turun ammatti-instituutista oma taseyksikkö ainakin vuosiksi 2026 ja 2027 ja kehitetään ja tehostetaan sen toimintaa. Samalla jatketaan valmistelua yhtiömuotoisen toiminnan mahdollistamiseksi.
2. Aloitetaan valmistelu Turun ammatti-instituutin ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen liikkeenluovutuksesta Axxell Oy:lle. Tavoitteena tulee olla ruotsinkielisen toisen asteen ammatillisen koulutuksen turvaaminen Turussa.
3. Sekä suomenkielinen että ruotsinkielinen työväenopisto pidetään lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden palvelualueilla. Käydään läpi rajapinnat opistojen ja kesäyliopiston sekä muiden konsernin toimijoiden kanssa päällekkäisen toiminnan minimoimiseksi. Asian selvittämiseksi nimetään selvityshenkilöt.
4. Selvitetään kattavasti ammatillisen koulutuksen toimintaedellytykset talouden, henkilöstön, tilojen ja tukipalveluiden osalta omana yksikkönä: miten järjestäjäverkon kokoaminen vaikuttaisi eri toimijoihin, järjestämislupaan ja rahoitukseen.
5. Vuoden 2027 aikana tehdään päätös mahdollisesta yhtiöittämisestä siten, että koulutuksen järjestäminen siirtyisi uuteen osakeyhtiöön 1.1.2028. Siirrettävä koulutus voisi olla kaikkien toimijoiden ammatillinen koulutus, Turun ammatti-instituutin aikuisten perusopetus, konservatorion musiikin taiteen perusopetus sekä Aikuiskoulutussäätiön kesäyliopisto.
6. Hankitaan ennakonäkemys järjestämisluvasta opetus- ja kulttuuriministeriöltä mahdolliseen koulutuksen järjestäjien yhdistämiseen.
7. Käydään mahdollisen osakeyhtiön perustajaosakkaiden (kaupunki ja Turun Aikuiskoulutussäätiö) väliset neuvottelut, joissa sovitaan ainakin osakeyhtiön yhtiöjärjestyksestä, osakassopimuksesta ja omistusosuuksien/äänivallan määräytymisestä. Neuvotteluissa tulee sopia myös alkavalle osakeyhtiölle luovutettavan irtaimen omaisuuden ja tietojärjestelmien käyttöoikeuksien luovuttamisen periaatteista.

Resurssien käytön jatkoselvittely

Perustetaan nykyistä pienempiä työryhmiä vastaamaan jatkotyöstä ja tekemään mahdollisen osakeyhtiön liiketoimintasuunnitelma.

Jatkoselvittelyä varten tarvitaan ainakin Turun kaupungin yhtiöittämisen periaatteiden mukaiset selvitykset sekä seuraavat alatyöryhmät:

1. Henkilöstöasiat: henkilöstön siirrot, tehtäväkuvat, kelpoisuudet ja sovellettavat työehtosopimukset sekä eläkekysymykset.
2. Tila-asiat: palveluverkkokysymys, tilojen omistaminen ja vuokrauksen periaatteet.
3. Järjestelmäasiat: Osakeyhtiö tarvitsee oman yhteisen toiminnanohjausjärjestelmän opiskelijoita, HR-toimintaa, taloutta ja asiakirjahallintaa varten.

Kotoutumiskoulutuksen jatkoselvittely

Kotoutumisen edistämistä työikäisten osalta tulee tarkastella yhdessä työllisyyspalveluiden kanssa kokonaisuutena. Samalla tulee huomioida Turun seudun kaikki koulutuksenjärjestäjät, jotka huolehtivat kotouttamisesta.

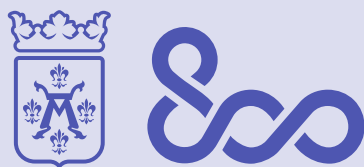
Tarkastelussa tulee pohtia sitä, mikä organisointitapa tuottaa parhaan vaikuttavuuden ja tehokkuuden, jotta kotoutuminen voi onnistua. Vaikuttavuuden mittarit tulee ottaa käyttöön siitä, miten kotoutumista tuetaan ja kotoutumiskoulutusta järjestetään jatkossa.

Turun kaupungin on tehtävä priorisointia kotoutumisen tavoitteiden suhteen:

- miten painotetaan työllistymistä suhteessa ”yhteiskuntaoppiin”
- miten painotetaan nopeaa työllistymistä kielitaidottomana suhteessa tuottavampaan työhön työllistymistä kielitaidon hankkimisen jälkeen

Työryhmän näkemyksen mukaan tulee panostaa alkuvaiheen kielikoulutukseen.

Turun alueella tulee turvata myös mahdollisuus kotoutua ruotsin kielellä.

Turun ammatillisen koulutuksen rakennemuutosselvitys

Selvitystyön kooste ja johtopäätökset

Johtava asiantuntija Terhi Päivärinta, FCG

Johtaja Kimmo Haapasalo, FCG

6.5.2024

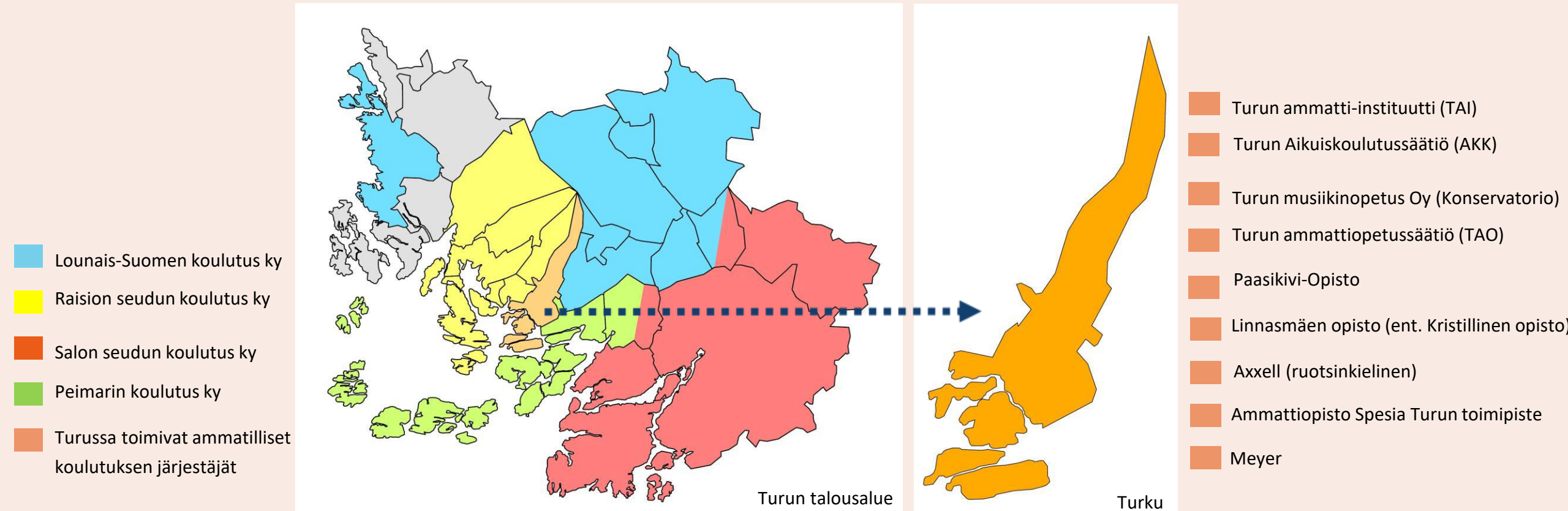
Sisällys

1. Tilaajan toimeksianto
2. Ammatilliset koulutuksen järjestäjät Turun talousalueella
3. Selvityksen tavoitteet
4. Selvityksen prosessikuvaus
5. Ammatillisen koulutuksen monet ulottuvuudet
6. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien nykytila
7. Ammatillisen koulutuksen yhdistämisen etuja ja haittoja
8. Alustava tarkastelu mahdollisista ylläpitäjämuodoista
9. Arviointia ratkaisusta, jossa ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulutus muodostaisivat osakeyhtiön
10. Alustava arvio mahdollisesta yhtiörakenteesta
11. Johtopäätökset

Tilaajan toimeksianto

- Turun kaupunki halusi saada riippumattoman alustavan arvion siitä, mitä etua tai haittaa olisi omassa määräysvallassa olevien ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten yhdistämisestä ja olisiko tämä toteutettavissa osana peruskaupunkia tai erillisenä yhtiönä.
- Tässä yhteydessä selvitettiin Turun kaupunkikonsernin määräysvallassa olevien koulutuksen järjestäjien yhdistämisen vaikutuksia. Nämä koulutuksen järjestäjät ovat: Turun kaupunki/Turun ammatti-instituutti (TAI), Turun Aikuiskoulutussäätiö (AKK) ja Turun musiikinopetus Oy (Konservatorio).
- Selvityksessä tarkasteltiin seuraavia vaihtoehtoja yhdistymisen rakenteesta:
 - VE0 nykytilanne jatkuu
 - VE1 yhdistetään ammatillisen koulutuksen järjestäjät yhdeksi koulutuksen järjestäjäksi (osana peruskaupunkia tai omana yhtiönä)
 - VE2 Turun Koulutus Oy: yhdistynyt ammatillinen koulutus + ammattikorkeakoulu; yhtiörakenne.
- Selvitystyön tekijäksi valittiin FCG Finnish Consulting Group Oy.
- Tilaajan puolelta selvityksen tukena ovat olleet toimialajohtaja Timo Jalonen ja rehtori Vesa Taatila Turun ammattikorkeakoulu Oy:stä.
- Prosessin aikana FCG:n edustajat tapasivat myös kansliapäällikkö Tuomas Heikkisen sekä Turun ammattikorkeakoulun johtoa.

Ammatilliset koulutuksen järjestäjät Turun talousalueella

Selvitykselle asetettiin seuraavat tavoitteet

- Selvityksen tavoitteena on saada aikaan taloudellisesti kannattava ratkaisu turkulaisen veronmaksajan näkökulmasta. Valtionosuusrahoitus kattaa kustannukset.
- Selvityksen tavoitteena on saada aikaan toiminnallisesti perustelu ratkaisu ja toiminnalliset edut.
- Selvityksen tavoitteena on saada aikaan ratkaisu, joka varmistaa henkilöstön ja toimitilojen optimaalisen käytön
- Selvityksen avulla voidaan arvioida yhdistyvän ammatillisen koulutuksen vaikutuksia opiskelijoiden vetovoimaan.
- Selvityksen avulla voidaan arvioida voisiko yhdistyvä ammatillinen koulutus paremmin vastata Varsinais-Suomen kriittiseen osaamistarpeeseen sekä työvoimatarpeeseen niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla.
- Selvityksen avulla voidaan arvioida voisiko yhdistyvä ammatillinen koulutus olla alueen elinvoimaa edistävä rakenne.

Prosessikuvaus selvityksen sisällöstä ja aikataulusta

19.12.2023	Tammikuu 2024	Helmikuu - Maaliskuu 2024	Maaliskuu 2024	Maaliskuu - Huhtikuu 2024
Työn käynnistäminen yhdessä tilaajan kanssa	Nykytilakuvaus	Alustava arvio yhdistämisen eduista ja haitoista sekä ylläpitäjämuodosta	Arvio ”Turun koulutus Oy:stä”	Kirjallinen kooste
Selvitystyön tarkemmasta toteutussuunnitelmasta sopiminen Keskustelu rakenneselvityksen tavoitteista ja sisällöstä Lähtötilannetietojen toimittamisesta sopiminen Kokouksien ajankohdista ja sisällöistä sopiminen	Palveluntuottaja kokoaa tiedot, joiden pohjalta selvityksen tekijä tuottaa järjestelyn osapuolten nykytilakuvauksen Selvitetään Opetus- ja kulttuuriministeriön alustava näkemys ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kokoamisesta Turussa (Timo/Vesa)	Alustava arvio yhdistämisen eduista ja haitoista yhdessä tilaajan kanssa sovittavista näkökulmista. Alustava tarkastelu mahdollisista ylläpitäjämuodoista Tapaaminen kansliapäällikkö Tuomas Heikkisen kanssa 1.3.2024	Arvio eduista ja haitoista, jos ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulutus muodostaisivat osakeyhtiön. Alustava arvio mahdollisesta yhtiörakenteesta. Tapaaminen Turun amk Oy:n johdon kanssa 28.3.2024	Kirjallinen kooste alustavista järjestelyn vaikutuksista Mahdollinen esittelytilaisuus päättäjille (TEAMS)
	Kokous 29.1.2024	Kokous 4.3.2024	Kokous 8.4.2024	Kokous 24.4.2024

Ammatillisen koulutuksen monet ulottuvuudet

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

OSAAMISTASON NOSTO

HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

KUNTIEN ELINVOIMA

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien nykytila

- Nykytilan kuvauksessa tarkasteltiin ammatillisen koulutuksen toimintaympäristön muutosta valmisteilla olevien lainsäädäntö- ja rahoitusmuutosten näkökulmasta. Näihin muutoksiin liittyvät lakiesitykset on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 2024 syksyllä. Tällä hetkellä ei vielä voida arvioida lakimuutosten vaikutusta rahoitukseen kuin se, että suoritusrahoituksen osuutta tultaneen kasvattamaan ja perusrahoituksen määrää vähentämään.
- Toimintaympäristön muutosten tarkastelussa kiinnitettiin huomiota myös oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksiin, väestörakenteen muutoksiin sekä tulevaan TE-palvelujen uudistukseen.
- Kaikista selvityksen kohteena olleista oppilaitoksesta tuotettiin kuvaus hallinnosta, järjestämislupien mukaisesta koulutuksesta ja tutkinnoista, henkilöstöstä, toimitiloista sekä valtionosuusrahoituksen riittävydestä.

Jos nämä kolme oppilaitosta Turun ammatti-instituutti, Turun aikuiskoulutussäätiö ja Turun Konservatorio yhdistettäisiin, syntyisi ammatillisen koulutuksen kokonaisuus, jossa:

- **Opiskelijavuosia olisi n. 6 200**
- **Henkilöstöä n. 960**
- **Järjestämisluvan mukaisia koulutuksia yhteensä (päällekkäisyydet huomioitu) 99, joista ammatillisia perustutkintoja 29 sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintoja 70**
- **Toimitiloja olisi tällä hetkellä käytössä yli 80 000 m².**
- **Koulutukseen saatava valtionosuusrahoitus ei riittäisi kattamaan nettokäyttökustannuksia (vuonna 2022: -265k)**

Yhdistämisen ja järjestelyyn liittyvien vaikutusten arviointi

Organisaatiovaikutukset

- Henkilöstö (n. 960) siirtyisi vanhoina työntekijöinä ja ehdot säilyisivät
- Toiminnan ja henkilöstön siirtymisen vuoksi henkilöstön kanssa on käynnistettävä neuvottelut.
- Toimenpiteet ja huomiot päällekkäisen henkilöstön osalta
- Toiminnan uusi organisointi

Toimitilavaikutukset

- TAI toimitilojen vuokrasopimuksien neuvottelut
- AKK toimitilojen siirtoon liittyvät huomiot (mm. siirtokelpoisuus, kunto, riskit)
- Konservatorion vuokrasopimuksien neuvottelut
- Toimitilojen optimointi tarvetta vastaavaksi

Järjestämisluvut

- Neuvottelut OKM:n kanssa.
- Järjestämislupien lakkauttaminen ja uuden anominen.
- Päällekkäisyyksien huomioiminen.

Talousvaikutukset

- Laskennallinen ja putsamaton tulos olisi -265k euroa alijäämäinen (v.2022)
- Tuloslaskelmien ja taseiden yhdistämisen, verojen karkeat vaikutukset (oma kokonaisuus)

Ammatillisen koulutuksen yhdistämisen etuja ja haittoja

- Oppilaitosten yhdistämisen etuja ja haittoja tarkasteltiin kuudesta eri näkökulmasta: talous ja toiminta, henkilöstö, tilat ja laitteet, opiskelijat, elinvoima, johtaminen ja organisaatio.
- Tarkastelussa pystyttiin kaikkien näkökulmien osalta tunnistamaan merkittäviä etuja, mutta toisaalta myös haittoja.
- Erityisesti talouden ja toiminnan sekä tilojen ja laitteiden osalta löytyy runsaasti talouden tehostamiseen liittyviä etuja. Toisaalta haittojen tai esteiden puolella tunnistettiin yhdistämiseen liittyviä suuria resurssitarpeita sekä mahdollista epävarmuutta henkilöstön näkökulmasta. Epävarmuutta sisältyy myös mahdollisten tilajärjestelyjen onnistumisesta, joka on riski talouden hallinnan näkökulmasta. Johtamisen näkökulmasta tunnistettiin mahdollisuus ammatillisen koulutuksen profiilin nostamiseen sekä vahvempi valtakunnallisen edunvalvonnan mahdollisuus.
- Selvitysprosessin aikana nousi esille myös se, että tässä yhteydessä olisi mahdollista tarkastella myös niitä toimintoja, jotka eivät suoranaisesti liity ammatilliseen koulutukseen.
 - Turun Musiikinopetus Oy:llä on tällä hetkellä sopimus Auran, Kaarinan, Maskun, Mynämäen, Nousiaisen, Pöytyän, Raision, Ruskon ja Turun kanssa taiteen perusopetuksen järjestämisestä.
 - Turun ammatti-instituutti järjestää tällä hetkellä aikuisten perusopetusta.
 - Turun aikuiskoulutussäätiö ylläpitää Turun kesäyliopistoa, joka on vapaan sivistystyön oppilaitos.

Alustava tarkastelu mahdollisista ylläpitäjämudoista

Selvityksen yhteydessä tarkasteltiin kahta vaihtoehtoa yhdistyvän ammatillisen koulutuksen ylläpitäjästä: kaupungin omana toimintana sekä toisena vaihtoehtona ammatillisen koulutuksen yhtiöittäminen.

- Vahvuuksina **kaupungin omana toimintana** tunnistettiin mm. valtuuston vahva rooli ja kaupunki taloudellisena puskurina. Heikkouksina tässä mallissa saattaa olla se, että ammatillinen koulutus jää muun kasvatus- ja opetuslautakunnan toiminnan varjoon. Mahdollisuuksina tunnistettiin mm. se, että yhdistynyt ammatillinen koulutus olisi vahva kumppani uusille TE-palveluille. Yhdistyneellä ammatillisella koulutuksella olisi myös laaja asiantuntijaverkosto. Oppilaitosten välisen kilpailun väheneminen tunnistettiin myös mahdollisuudeksi. Yhtenä uhkana nähtiin epäonnistumisen mahdollisuus toimitilojen optimoinnissa.
- **Yhtiömallin** vahvuutena tunnistettiin ammatillisen koulutuksen itsenäinen, vahva rooli. Yhtiöratkaisu voisi myös johtaa talouden tasapainoon tulojen ja menojen suhteen. Heikkoutena molemmissa malleissa on tunnistettu myös se, että oppilaitosten yhdistäminen vaatii paljon resursseja. Yhtiömallin mahdollisuuksista merkittävin on se, että se mahdollistaa tarvittaessa tiiviimmän rakenteellisen yhteistyön Turun ammattikorkeakoulu Oy:n kanssa. Yhtenä uhkana tunnistettiin yhteistyön väheneminen lukiokoulutuksen kanssa.

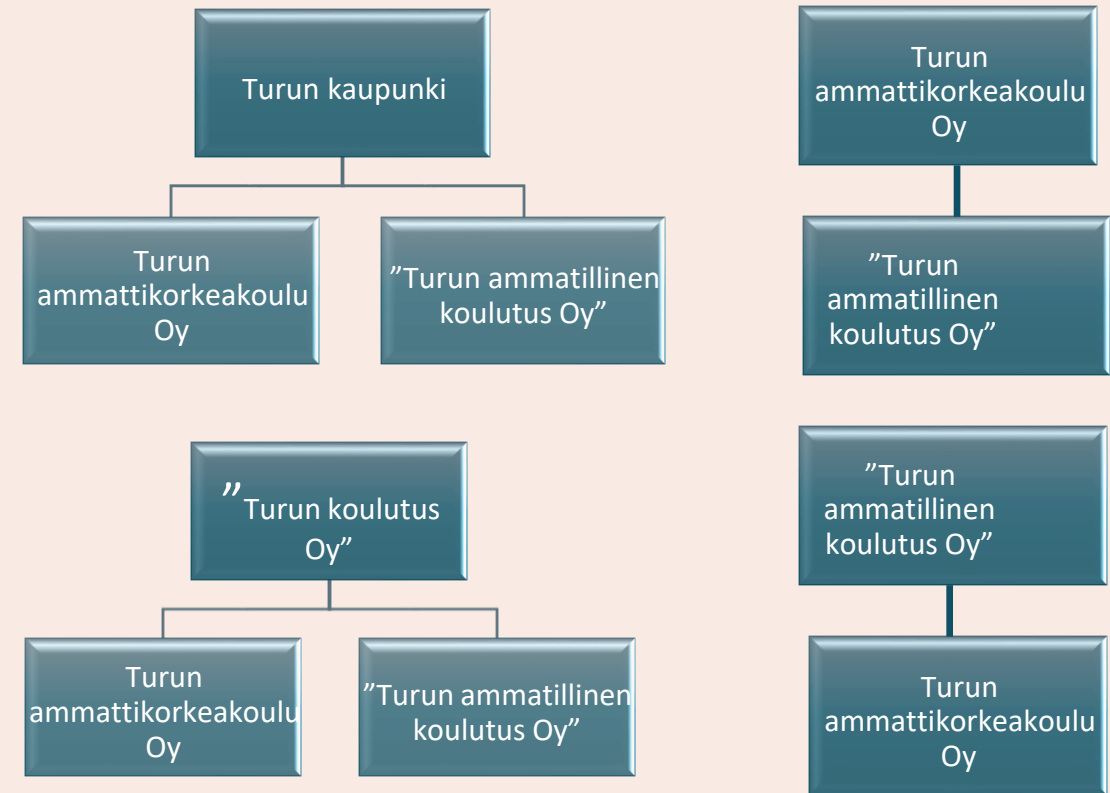
Arviointia ratkaisusta, jossa ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulutus muodostaisivat osakeyhtiön

- Kun arvioidaan ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen kokoamista samaan organisaatioon, on otettava huomioon tiettyjä reunaehdoja.
- Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulu on osakeyhtiömuotoinen oikeushenkilö (ammattikorkeakouluosakeyhtiö) ja jos halutaan muodostaa ammattikorkeakoulun ja ammatillisen koulutuksen yhteenliittymä, on ammatillisen koulutuksen ylläpitäjänä oltava myös osakeyhtiö.
- Ammatillisella koulutuksella ja ammattikorkeakouluilla on erilainen ohjaus- ja säätelyjärjestelmä.
 - Ammattikorkeakoulujen rahoitus tulee suoraan valtiolta, kun taas ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitus sisältää sekä valtion että kuntien rahoitusosuuden.
 - Ammatillisen koulutuksen ohjauselementtejä ovat tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa sekä vuosittain tehtävä suoritepäätös, joka määrittelee rahoituksen määrän. Tarvittaessa vuoropuhelu ministeriön ja koulutuksen järjestäjän välillä.
 - Ammattikorkeakoulut ja ministeriö käyvät nelivuotisen sopimuskauden alussa neuvottelut, joissa sovitaan korkeakoululaitoksen yhteiset tavoitteet, keskeiset korkeakoulukohtaiset toimenpiteet, korkeakoulun tehtävä, profiili, vahvuusalat ja uudet nousevat alat, tutkintotavoitteet sekä niiden perusteella kohdennettavat määrärahat. Sopimuksessa määritellään myös tavoitteiden toteutumisen raportointi.
- Molempia koulutusmuotoja erikseen koskevan rahoituslainsäädännön vuoksi olisi ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun rahavirrat järjestelyssä eriytettävä.
- Muutenkin on otettava huomioon yhtiörakenteessa ammattikorkeakoulun lainsäädännön asettamat rajoitteet.

Alustava arvio mahdollisesta yhtiörakenteesta

Mahdollisia osakeyhtiömalleja:

1. "Turun ammatillinen koulutus Oy" ja Turun ammattikorkeakoulu Oy olisivat Turun kaupungin tytäryhtiöitä.
2. Holdingyhtiö tai hallinnointiyhtiö "Turun koulutus Oy", jonka tytäryhtiöinä "Turun ammatillinen koulutus Oy" ja Turun ammattikorkeakoulu Oy.
3. "Turun Ammatillinen koulutus Oy" olisi Turun ammattikorkeakoulu Oy:n tytäryhtiö.
4. Turun ammattikorkeakoulu Oy olisi "Turun ammatillinen koulutus Oy:n" tytäryhtiö.

Johtopäätökset

1. Oppilaitosten yhdistämisen etujen ja haittojen tarkastelun perusteella olisi perusteltua yhdistää Turun ammatti-instituutti, Turun aikuiskoulutussäätiö ja Turun konservatorio yhdeksi oppilaitokseksi.
Opiskelijarakenteensa erilaisuuden vuoksi TAI ja AKK täydentäisivät toisiaan. Myös valtionosuusrahoituksen perusteiden muuttuessa muutoksia voisi olla helpompi hallita. Näistä oppilaitoksista vain AKK pystyy tällä hetkellä kattamaan kustannuksensa valtionosuusrahoituksella. Yhdistyvän oppilaitoksen talouden tasapainoon saattaminen edellyttää määrätietoisia toimenpiteitä mm. toimitilojen optimoinnin suhteen ja siinä onnistuminen helpottuu, jos oppilaitoksilla on sama ylläpitäjä.
2. Jos oppilaitokset yhdistetään on syytä harkita joidenkin koulutusosien (taiteen perusopetus, aikuisten perusopetus, Turun kesäyliopisto) siirtämistä johonkin toiseen Turun kaupungin ylläpitämään toimintaan. Yksi vaihtoehto voisi olla Turun työväenopisto.
3. Tarkastelun perusteella yhdistyneen ammatillisen koulutuksen ylläpitäjänä voi olla sekä Turun kaupunki tai osakeyhtiö ("Turun ammatillinen koulutus Oy"). Jos tulevaisuudessa on tavoitteena edistää ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun tiiviimpää yhteistyötä on osakeyhtiö vaihtoehto ehdottomasti parempi ja voisi olla ensimmäinen askel yhteistyörakenteeseen ammattikorkeakoulun kanssa.
4. Koska tässä selvityksessä on tehty alustava arvio eduista ja haitoista on mahdollisen yhdistämis- ja yhtiöittämisselvityksen yhteydessä tehtävä myös taloudellinen ja toiminnallinen riskianalyysi.
5. Ammattikorkeakoulun ja ammatillisen koulutuksen yhteinen osakeyhtiö on täysin mahdollinen, vaikkei tässä mittakaavassa vastaavaa järjestelyä Suomessa ole. Jos tähän järjestelyyn päädytään ratkaisu pitäisi olla sellainen, että se ei lisäisi hallinnollista jäykkyyttä.
6. Järjestely edellyttäisi erillistä yhtiöittämisselvitystä. Näin merkittävän järjestäjämuutoksen vuoksi olisi tärkeää selvittää ennakoon myös opetus- ja kulttuuriministeriön kanta järjestelylle.
7. Ammattikorkeakoulun ja ammatillisen koulutuksen yhteinen osakeyhtiö voisi lisätä vetovoimaa ja houkuttelevuutta laajempaan maakunnalliseen yhteenliittymään ammatillisessa koulutuksessa.

FCG.

Työryhmän selvitystyön historiallinen tausta

Varhaisimmat selvitykset

Turun kaupungin ylläpitämän Turun ammatti-instituutin ja Turun Aikuiskoulutussäätiön ylläpitämän Turun Aikuiskoulutuskeskuksen yhdistämisestä on käyty keskustelua ainakin vuodesta 1988 lähtien. Kummankin toimintaa yhdistävät sama lainsäädäntö ja lähtökohtaisesti samanlainen koulutustehtävä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö suositti vuonna 2007, että Turun seudulle muodostetaan osakeyhtiöpohjainen tai muu yhtenäinen koulutuksen järjestäjäorganisaatio, joka kootaan Turun kaupungin, Turun Aikuiskoulutussäätiön, Kaarinan kaupungin, Loimaan koulutuskuntayhtymän ja Kalatalouden ja merenkulun koulutussäätiön ammatillisesta koulutuksesta. Esitys ei toteutunut.

Vuonna 2009 opetus- ja kulttuuriministeriö suositti, että Turun kaupungin ja Turun Aikuiskoulutussäätiön ammatillinen koulutus kootaan osakeyhtiöpohjaiseen tai muuhun yhtenäiseen koulutuksen järjestäjäorganisaatioon. Tämäkään esitys ei toteutunut.

Vuonna 2011 opetus- ja kulttuuriministeriö totesi, että Turun seudulla koulutuksen järjestäjäverkko on monista eri järjestäjäorganisaatioista johtuen edelleen varsin hajanainen, koulutustarjonta on osin epätarkoituksenmukaisesti päällekkäistä sekä työnjako koulutuksen järjestäjien välillä epäselvä. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja osaamisvaatimusten muutoksiin vastaaminen sekä koulutuksen saatavuuden turvaaminen edellyttäisivät erityisesti Varsinais-Suomen alueella järjestäjäverkon kokoamista yhteen tai kahteen yhtenäiseen alueelliseen, kaikki ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen palvelut käsittävään ammattiopistoon. Siten voitaisiin varmistaa alueen työ- ja elinkeinöelämän ja yksilöiden tarpeisiin vastaavan ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen tarjonnan koordinoitu alakohtainen kattavuus sekä poistaa tarjonnan epätarkoituksenmukaista päällekkäisyyttä ja katvealueita.

ELY-keskuksen ja Varsinais-Suomen liiton raportissa 2011 todettiin, että varsinaissuomalaisen verkon ensisijainen malli perustuu kolmeen alueelliseen kouluttajaan: Turku, Salo ja Raisio + Loimaa. Turun osalta ammatillinen koulutus tulisi koota nuorten ja aikuisten koulutuksen osalta omiksi kokonaisuuksiksi. Turku oli jo vuonna 2010 esittänyt opetus- ja kulttuuriministeriölle aikuiskoulutuksen siirtoa Turun Aikuiskoulutuskeskukselle, mutta ministeriö katsoi tämän ratkaisun heikentävän Turun ammatti-instituuttia ja olevan ammattiopistostrategian vastainen eikä hyväksynyt siirtoa.

Maakuntahallitus otti kantaa ELY-keskuksen ja Varsinais-Suomen liiton raporttiin vuonna 2012. Liiton mielestä painopiste tulisi tässä vaiheessa olla Turun kaupungin järjestämässä ammatillisen koulutuksen uudelleen organisoinnissa. Merkille pantavaa linjauksessa on se, että maakuntahallitus ei ottanut kantaa Turun seudun tai maakunnan koulutuksen uudelleen organisoitumiseen.

Turun kaupungin talousarviossa vuodelle 2013 hyväksyttiin tavoitteeksi, että Turun ammatti-instituutin aikuiskoulutuksen ja oppisopimustoimiston siirto Turun Aikuiskoulutussäätiölle selvitetään ja valmistellaan. Asiaa selvitettiin ja valmisteltiin, mutta asiaa ei viety päätöksentekoon.

Uudemmat selvitykset

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell laati **vuonna 2017** seuraavat johtopäätökset tehtyjen selvitysten ja työryhmän keskustelujen pohjalta:

”Ammatillisen koulutuksen järjestelyjen tavoitteena tulee olla tuottavampi ja laadukkaampi koulutus, joka vastaa entistä paremmin yritysten ja työelämän tarpeisiin. Nykyinen malli on pääosin hyvin toimiva eikä tästä johtuen akuutteja isoja rakenteellisia muutospaineita ole. Muut Turussa tai Turun seudulla toimivat koulutuksen järjestäjät eivät ole osoittaneet kiinnostusta välittömiin fuusioratkaisuihin. Lukiokoulutuksen osalta ei ole järjestelytarpeita.

Nykymallissa kaupunginvaltuusto ohjaa sekä sivistystoimialaan kuuluvaa Turun ammatti-instituuttia että konserniin kuuluvaa Turun Aikuiskoulutussäätiötä. Toiminnan tavoitteet määritellään Turun kaupungin talousarviossa, talouden osalta yksityiskohtaisemmin kaupunkiemoon kuuluvan Turun ammatti-instituutin osalta.

Ammatillinen koulutus on myös Kuntaliiton toimesta määritelty kunnan perustehtäväksi, ja sillä on vahva koulutus-, sosiaalipoliittinen ja elinkeinopoliittinen merkitys. Mikäli muut valtakunnalliset hallinnolliset reformaatiot, sote- ja maakuntauudistus, etenevät, muutos korostaa kaupungin elinvoimatehtävää, joka pitää vahvasti sisällään kytkennän koulutukseen ja koulutuksen järjestämiseen. Näistä syistä Turun kaupunki joka tapauksessa merkittävästi rahoittaa ammatillisen koulutuksen järjestämistä ja elinvoiman ja kasvun edistämistä. Koska sote- ja maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntö ei ole edelleenkaan valmis ja on ollut osin jäsentymätöntä, kaupungin ei ole ollut perusteltua myöskään johdon resurssien näkökulmasta lähteä toteuttamaan isoja koulutuksen järjestäjien fuusioita kaupunkikonsernissa samanaikaisesti.

Sen jälkeen kun sote- ja maakuntauudistusta koskevien lakien sisällöt ovat tiedossa ja viimeistään siinä vaiheessa, kun lait on eduskunnassa hyväksytty, on tarkoituksenmukaista järjestellä Turku-konsernin ammatillinen koulutus uudelleen. Uudelleen organisointi mahdollistaa myös paremman vastaamisen valtakunnallisen ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteisiin, mikäli työelämä- ja asiakaslähtöisyyden lisäämistä pidetään uudistusten ensisijaisena tavoitteena.

Työelämäkytkentöjen johtaminen ja yhteistyö toimii tällä hetkellä hyvin olemassa olevien yritysneuvottelukuntien ja oppilaitosten välillä. Ammatillisen koulutuksen johdon, sivistystoimialan johdon, konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmän ja Turku Science Park Oy:n säännöllinen yhteydenpito hoidetaan tällä hetkellä kilpailukyvyn ohjausryhmän kautta, mutta elinkeinopolitiikan ja työvoiman tarpeen ennakkoinnin kaupunkitasoista johtamista kaupunkikonsernissa tulee entisestään vahvistaa.

Ammatillisen opetuksen käytössä olevien tilojen osalta Turun Aikuiskoulutussäätiön alainen Turun Aikuiskoulutuskeskus on luopumassa Kärämäen tiloista ja keskittämässä tiloja Artukaisiin sekä lisäämässä toimintaa sivistystoimialan toimitiloissa. Turun ammatti-instituutin tiloja koskien osittaisena haasteena on useamman toimipisteen erillinen verkosto. Saman koulutusalan toimintoja on kuitenkin voitu aiempaa enemmän keskittää, mitä on mahdollista jatkaa. Turun ammatti-instituutin kaikkiin tiloihin tehtyjen kuntoarvioiden perusteella tiloja voidaan käyttää nykyiseen käyttötarkoitukseen kohtuullisilla investointitarpeilla vähintään 10 vuoden ajan, mutta joidenkin vuosien päästä on tarkasteltava ratkaisuja vuoden 2030 tilanteessa, jolloin nykyiset tilat oletettavasti tulevat vaatimaan peruskorjaus- ja saneeraustoimenpiteitä.

Oppimisympäristöjen kehittämistä tulee jatkaa sekä nykytilojen puitteissa että kaikissa uusissa tilaratkaisuissa. Mahdolliset täysin uudet tilaratkaisut tulevaisuudessa mahdollistavat merkittävämmän tilankäytön vähentämisen ja resurssien käytön tehostamisen. Muutenkin resurssien käyttöä voidaan tiivistää.

Ammatillista koulutusta kaupunkikonsernissa on mahdollista jatkaa nykyrakenteella ja -työnjaolla, mikäli entisestään tiivistetään yhteistyötä investointien, henkilökunnan, tukipalveluiden ja pääomien käytössä sekä ohjausta elinkeinopolitiikan ja työllisyyden kokonaisjohtamisen näkökulmasta. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi saavuttaa isompia muutoksia ja päätyä aiempien kaupunginvaltuuston linjausten mukaisesti yhden pääasiallisen koulutuksen järjestäjän ja tuottajan malliin kaupunkikonsernissa, tulee käynnistää toimintojen yhdistäminen tätä varten perustettavaan yhtiöön, joka toimisi Turun kaupungin tytäryhtiönä ja kaupungin strategisessa ohjauksessa. Tässä vaihtoehdossa Turun Aikuiskoulutussäätiö tulee purkaa säädekirjan mukaisesti. Yhtiömuoto todennäköisesti mahdollistaisi paremmin myös muiden alueen koulutuksen järjestäjien toimintojen yhdistämisen tulevaisuudessa.”

Vuonna 2020 valmistunut selvitys käsitteli Turun ammatti-instituutin ja Turun Aikuiskoulutuskeskuksen yhdistämistä, yhtiöittämistä ja rakenteellisia uudistuksia ammatillisen koulutuksen valtiosuusvastavuuden saavuttamiseksi. Toimeksiantona oli selvittää mahdollisia yhdistämisvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia.

Selvityksessä oli useita vaihtoehtoja ammatillisen koulutuksen yhdistämiseksi. Yhtenä vaihtoehtona oli yhdistää koulutus yhdelle järjestäjälle, mikä voisi parantaa koulutuksen saatavuutta ja tehokkuutta. Toisena vaihtoehtona oli säilyttää nykytilanne, jolloin kaikki toimijat jatkaisivat itsenäisinä, mikä nähtiin myös toimivana ratkaisuna.

Selvityksen tehnyt työryhmä totesi, että Turun ammatti-instituutin ja Turun Aikuiskoulutuskeskuksen tulisi jatkaa erillisinä koulutuksen järjestäjinä, koska ne eivät kilpaile keskenään ja yhteistyö on parantunut merkittävästi viime vuosina. Tämä mahdollistaisi myös koulutustakuun toteuttamisen helpommin.

FCG teki **vuonna 2024** Turun kaupungin toimeksiannosta selvityksen siitä, mitä etua tai haittaa olisi Turun kaupunkikonsernin määräysvallassa olevien ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten yhdistämisestä. Selvityksen kohteena olivat Turun kaupunki/Turun ammatti-instituutti, Turun Aikuiskoulutussäätiö ja Turun konservatorio Oy.

Selvityksessä tarkasteltiin seuraavia vaihtoehtoja: nykytilanteen jatkuminen, ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhdistäminen yhdeksi koulutuksen järjestäjäksi osana peruskaupunkia tai omana yhtiönä sekä ammatillisen koulutuksen ja Turun ammattikorkeakoulu Oy:n yhdistäminen yhtiörakenteella.

Oppilaitosten yhdistämisen etujen ja haittojen tarkastelun perusteella FCG esitti näkemyksensä, että Turun ammatti-instituutti, Turun Aikuiskoulutussäätiö ja Turun konservatorio olisi perusteltua yhdistää yhdeksi oppilaitokseksi. Jos oppilaitokset yhdistettäisiin, tulisi harkita Konservatorion taiteen perusopetuksen, Turun ammatti-instituutin aikuisten perusopetuksen ja Turun Aikuiskoulutussäätiön Turun kesäyliopiston siirtämistä johonkin toiseen Turun kaupungin ylläpitämään toimintaan, esim. Turun työväenopistoon.

FCG:n mukaan yhdistyvän ammatillisen koulutuksen ylläpitäjänä voisi olla Turun kaupunki tai osakeyhtiö. Jos tulevaisuudessa on tavoitteena edistää ammatillisen koulutuksen ja Turun ammattikorkeakoulun tiiviimpää yhteistyötä, osakeyhtiövaihtoehto olisi FCG:n näkemyksen mukaan parempi ja voisi olla ensimmäinen askel yhteistyörakenteeseen Ammattikorkeakoulun kanssa.

FCG katsoi, että myös Turun ammattikorkeakoulun ja ammatillisen koulutuksen yhteinen osakeyhtiö olisi mahdollinen, mutta järjestely ei saisi lisätä hallinnollista jäykkyyttä. Yhteinen osakeyhtiö voisi lisätä veto-voimaa ja houkuttelevuutta laajempaan maakunnalliseen yhteenliittymään ammatillisessa koulutuksessa.

FCG totesi, että ammatillisen koulutuksen oppilaitosten yhdistäminen edellyttäisi erillistä yhtiöittämisselvitystä. Yhdistämis- ja yhtiöittämisselvityksen yhteydessä tulisi tehdä myös taloudellinen ja toiminnallinen riskianalyysi. Myös opetus- ja kulttuuriministeriön kanta järjestelylle tulisi selvittää ennakkoon.

FCG:n selvitystä arvioineen työryhmän näkemyksen mukaan selvityksen tarkoittama tilanne voitaisiin nähdä myös yhden ison ratkaisun sijasta joukkona määrätietoisia osaratkaisuja, joilla edetään samaan suuntaan. Kokemukset Turun ammattikorkeakoulun yhtiöitymisestä ovat olleet rohkaisevia. Muutos on lisännyt korkeakoulun taloudellista ja hallinnollista autonomiaa, mahdollistanut omistajien keskittymisen omistajille kuuluviin tehtäviin ja kasvattanut korkeakoulun alueellista vaikuttavuutta kasvun ja toiminnallisten tulosten myötä. Vastaavanlainen kehitys on työryhmän näkemyksen mukaan mahdollista myös yhtiömuotoisissa ammatillisen koulutuksen järjestämisvaihtoehdoissa, vaikka rahoitusmalleissa ja hallinnossa onkin eroja korkeakoulutukseen.

Työryhmä ei uskonut, että Turun ammatti-instituutin ja Turun Aikuiskoulutussäätiön yhdistämisellä saavutettaisiin toiminnallisia hyötyjä. Suurin osa selvityksessä esitetyistä toimenpiteistä on toteutettavissa ilman yhdistymistä ja sen sisältämiä transaktiokustannuksia. Organisaatioilla on jo tällä hetkellä mahdollisuus tehostaa toimintaansa esimerkiksi tiloihin ja laitteisiin liittyvien resurssien osalta. Tarkastelun pohjalta voidaan myös todeta, että yhdistymisen tosiasialliset haitat ja hyödyt eivät käy asiakirjoista riittävän kattavasti ilmi.

Turun konservatorio Oy

Turun kaupunki pyysi lokakuussa 2015 Turun seudun musiikkiopiston kannatusyhdistys ry:tä, Turun konservatorion kannatusyhdistys r.y.:tä, Turun ammattikorkeakoulu Oy:tä ja Turun Aikuiskoulutussäätiötä muodostamaan työryhmän selvittämään musiikin opetuksen järjestämisen vaihtoehtoja Turun seudulla. Musiikin opetusta järjestävissä oppilaitoksissa oli paitsi ammatillista koulutusta myös ammattikorkeakoulutasoista koulutusta ja harrastustoimintaa. Työryhmä selvitti vaihtoehtoja ja jätti loppuraporttinsa 31.1.2016. Työryhmä ei ottanut kantaa mahdollisesti valittavaan järjestämisuuttoon.

Turun kaupunki valitsi musiikinopetustyöryhmän raportissa 2016 tunnistetuista organisoitumisvaihtoehdoista jatkovalmisteluun musiikin taiteen perusopetuksen, musiikin ammatillisen koulutuksen ja musiikin ammattikorkeakoulutuksen yhtiöittämisen. Toukokuussa 2017 nimettiin selvitysmies ja ohjausryhmä musiikin opetusta ja koulutuksen uutta organisaatiomallia varten. Selvitysmiehen tuli laatia esitys, jossa tuli olla kuvaus toiminnan järjestämisestä ja siirtämisestä liikkeenluovutuksella perustettavaan yhtiöön, yhtiön omistusrakenteesta ja pääomituksista, yhtiön talouden suunnittelusta ja mallinnuksesta, ja siinä tuli arvioida toiminnan uudelleenorganisoinnista saatavat hyödyt ja synergiat.

Kaupunki päätti kuitenkin vuonna 2018 jättää toteuttamatta kolmen koulutusmuodon jatkumon yhtiöittämisen, vaan perusti sen sijaan musiikin taiteen perusopetuksen ja musiikin ammatillisen koulutuksen yhtiön. Kaupunki ei myöskään tarttunut esillä olleeseen vaihtoehtoon koko ammatillisen koulutuksen yhtiöittämisestä.

Konservatorion toiminnallinen ja taloudellinen ja koulutuksellinen kokonaisuus on nykyisellään hyvä, eikä Konservatoriolla ole toiveita organisaatiomuutokselle näin pian edellisen onnistuneen yhtiöittämisen jälkeen. Toiminnallisesti ja taloudellisesti Konservatorio pystyy tarjoamaan monipuolisen oppimisympäristön, jossa opinnot etenevät tavoitteellisesti tasolta toiselle. Konservatorion näkökulmasta ammatillisen

koulutuksen ja Turun ammattikorkeakoulu Oy:n hallinto-, tuki- ja opiskelijahuoltopalvelujen yhteinen kehittäminen nykyisellä organisaatorakenteella voisi tuoda merkittäviä synergiahyötyjä. Synergiahyötyjen hakeminen ja palvelujen yhteinen kehittäminen nykyisten organisaatioiden yhteistyötä lisäämällä voisi tuoda opiskelijoille lisäarvoa nopeammin kuin esimerkiksi ammatillisen koulutuksen kokonaisuuden yhtiöittäminen ilman merkittäviä toiminnallisia perusteluja.